

Belgia 3.— fr. / Bohmen-Mähren 4.— kr. / Bulgaria 8 leva / Danmark 50 øre / Finland 4.50 mk. / Frankrike 5 fr. / Hellas 150 drs. / Italia 3 lire / Kroatia 10 kuna / Nederland 25 cents / Norge 50 øre / Portugal 2.— esc. / Romania 25 lei / Serbia 10 dinar / Sverige 55 øre / Sveits 50 rappen / Slovakia 3 ks. / Spania 1.50 pts. / Tyrkia 20 kurus / Ungarn 40 fillér / Søstelermark, Ostland 40 Pfg

Signal

Mellom to flyreiser: Den tyske riksmminister for bevapning og ammunisjon, Albert Speer dikterer. Til beretningen i dette nummer
Foto: Krigskorrespondent Hanns Hubmann

1. AUGUSTNUMMER
NUMMER 15/1943

SIGNAL

BRINGER:

Krigen som verdenskamp

	Side
Forvandlings-kunststykket	2
Kontinentets sørøst-port	4
Vil Europa bli fattig? Av Giselher Wirsing	8
Albert Speer. Europas rustnings-kommandant	6
„Signal“-korrespondenten noterte	25

Det nye verdensbilde — Europas framtid

Søderstrøm kjøper et ur	23
Vindkraftens utnyttelse. Framtidens kraftverk	36
Europeiske taffelrunder	38

Hvordan vi lever

Bilder som betyr verden	30
Ikke bare for medisinerere	33
Hver dag 200 barn	34

COPYRIGHT 1943 BY DEUTSCHER VERLAG BERLIN

Mot sovjetrusserne

Fyrst K...

orgia i 1921. Men deres unge sønner er imellomtiden blitt menn, og folket henger ved de gamle navn og tror på deres naturlige førerstilling.

Fyrst K..., tidligere reserveoffiser i sovjetarméen, forteller med uttrykksfulle ord at det som han skulle kjempe for, var helt igjennom fremmed for ham, og på den annen side syntes han å være helt igjennom fortrolig med det han skulle bekjempe. Men hans indre kamp mellom formodentlig plikt og indre ønske varte ikke lenge. Da han i juli 1942 ble satt inn i kampen av bolsjevikene, overga han seg uten videre med hele sitt kompani. Han kom til å begynne med i en offisers-fangeleir og meldte seg straks som frivillig, da det ble bekjentgjort at det skulle stilles opp en grusinsk legion. Den mannen som hadde studert i Tiflis og arbeidet i tre år som bergverksingeniør, lærte som legionær på troppeøvelsesplassen i en liten schlesisk by med største iver bruken av de tyske våpen. I dag fører 29-åringen et kompani i frivillig-legionen. No kjemper han således i spissen for sine menn for det som ble nektet hans folk, georgierne, ved deres store nasjonale reising i 1924 — befrielsen fra det bolsjevikiske åk.

Georgierne elsker det patriarkalske liv. Det er typisk for dette gamle lyshudede kulturfolk i Kaukasus at de i stridstilfelle forsøker å omgå den sovjetrussiske rettsveg og heller vender seg til sine eldgamle slektsførere for å be om en domsuttalelse. Ganske visst ble de fleste adelsmenn og fyrster henrettet under bolsjevikenes blodige inntog i Ge-

Forvandlings-kunststykket

eller

Ta det som De vil

... En tar fem egg, et kilo mel, et halvt pund smør, en halv liter melk og et halv kilo sukker — og det blir til en kake. Det vilde være en helt dagligdags foreteelse. Bare en tryllekunstner kan stille kaken på kabaretens bord, si hokuspokus, og så trylle fram kakens egg, melk og smør for det forbausede publikums øyne, mens kaken er forsvunnet. I kabareten vil ikke publikum tvile på at det ble tatt ved nesen ved hjelp av et behendig taskespillertrick. I politikken er det mangan gang annerledes.

Det er no omtrent tre måneder siden kamerat Stalin, som for tiden lar seg titulere „marsjal“, oppløste komintern. Kaken er forsvunnet. Men dens lite behagelig duftende ingredienser er blitt igjen. Og det fins et visst publikum som fremdeles gir dette skuespill langvarig applaus. Det er det samme publikum, som allerede om kort tid vil bli tvunget til å spise de råtnede egg, som kom til syne ved forvandlings-kunststykket.

Hvem applauderte? I Europa fins det bare ett nøytralt land, hvor det enno fins et legalt kommunistisk parti: Sverige. Svenskene applauderte ikke. Det fins enno et land, hvor kommunistene er forbudt, men hvor de allikevel stadig rører seg illegalt: Sveits. Sveitserne applauderte ikke. Portugiserne og spanjerne applauderte heller ikke, og såvidt vi kan se, tier søramerikanerne — bortsett fra USA-provinsen Uruguay — litt forlegent. I et annet land, som befinner seg i krig, føres det alt i flere år samtidig en heftig borgerkrig mot kommunistiske bander. Såvidt vi ser, har heller ikke marsjal Tsjiang kai Shek applaudert. Han vilde ta en prøve på eksemplet og forlangte av de kinesiske kommunister at de no skulde underkaste seg ham øyeblikkelig og betingelsesløst. De kinesiske kommunister svarte på dette med et forsterket felttog mot Tsjungking-China. Det var kanskje også for alle de andre virkelig prøven på eksemplet.

Hvem applauderte altså?

Ganske tydelig englenderne og nord-amerikanerne. Begge ropte bravo av full hals. Kameratene Maiski og Litvinov smilte klokt og overlegent til dette. Og enno én har applaudert høyt: de Gaulle, som for ikke lenge siden bekjentgjorde at de kommunister som var forblitt i Frankrike, hører med til hans ivrigste tilhengere. Giraud derimot har ikke applaudert. Det ble seinere et av de hissigste konfliktstoff ved de underlige rådslagninger i Algier mellom to maktløse marionetter av noen mektige.

Tre måneder etterat komintern tilsynelatende ble oppløst, viser det seg å være fullstendig riktig, hva „Neue Zürcher Zeitung“ full av tvil og betenkelighet skrev alt like etter meldingen kom fra Moskva. Den sa at det bare trengtes et pennestrøk av Stalin for å

oppløse komintern. Som følge herav kunde en ikke overse at det vel også bare trengtes et pennestrøk av ham for å opprette den på ny. Komintern er offisielt forsvunnet, men de kommunistiske partier — legale eller illegale — eksisterer enno. I Sovjetunionen så vel som i China, i Den nære orient og i de Gaulles område, i Frankrike som i Sverige og i Sveits, og framfor alt i England og De forente stater. Dette er kanskje det allerviktigste ved bedømmelsen av stillingen på den kommunistiske front.

Det kommunistiske parti i USA har såvidt vi vet i høyden 100 000 medlemmer. Men alt før krigsutbruddet behersket de fullstendig så store organisasjoner som „League for peace and democracy“ som teller mer enn fire millioner medlemmer. I England har kommunismens innflytelse bredt seg så meget innen fagforeningene at det på pinsekongressen til Labour-Party — dette mest konservative av alle britiske partier — nesten utelukkende ble behandlet kommunistiske spørsmål. Aldri før lød samtlige labour-føreres taler så betenkelige, hva denne deres indrepolitisk konkurranse angår. De har også all grunn til det, etterat de kommunistisk påvirkede fabrikk-klubber har tatt overhånd i fabrikkene særlig siden Stafford Cripps ble flyminister.

Den fulle utnyttelsen

Først no, da Stalin tilsynelatende ikke lenger spiller på det instrument, som engang jøden Sinovjev og Lenin bygde opp, er instrumentet egentlig blitt verdifullt for Moskva-„marsjalen“. Før den tid var det utbrukt og mistenkelig. No, da kommunismen i England og Amerika forsøker å innstille seg strengt indrepolitisk, får den andre funksjoner, som ved det spillet, der drives i Moskva, blir meget vesentlige. De kommunistiske partier i vestmaktens skjød skal i første rekke bane veg, så at de hemmelige antikommunistisk interesserte krefter, som naturligvis også fins i England og i USA, ikke kan yte noen virksom opposisjon, enn si motstand i det øyeblikk da en bolsjevisering av visse europeiske land skulde bli aktuell. Dette er den vestlige kommunismes og dens sympatiserende hjelperes viktigste funksjon. Ingenting synes mer betegnende enn at disse kretser no går over til å rette trusler mot Franco og Salazar. Det tilsvarer et taktisk veloverveid program, som enno stadig håper på bolsjeviseringen av den iberiske halvøy som kommunismens første framstøt i Europa. Kominterns oppløsning har bl. a. tjent dette helt spesielle formål.

En må på dette feltet tenke konkret og ikke oppholde seg ved ideologiske overveielser. Ledelsen for den kommunistiske internasjonale, om det no er den tredje eller fjerde, tenker således konkret. Den vet helt nøyaktig hva de tar sikte på og hvilke land de framfor alt har interesse for.

G. W.

Etter et terror-angrep på en tysk by: ungdommen hjelper brannvesenet

PK.-foto: Krigskorrespondent Hanns Hubmann

Kontinentets sørøst-dør

Slagmark og angreps-strategi

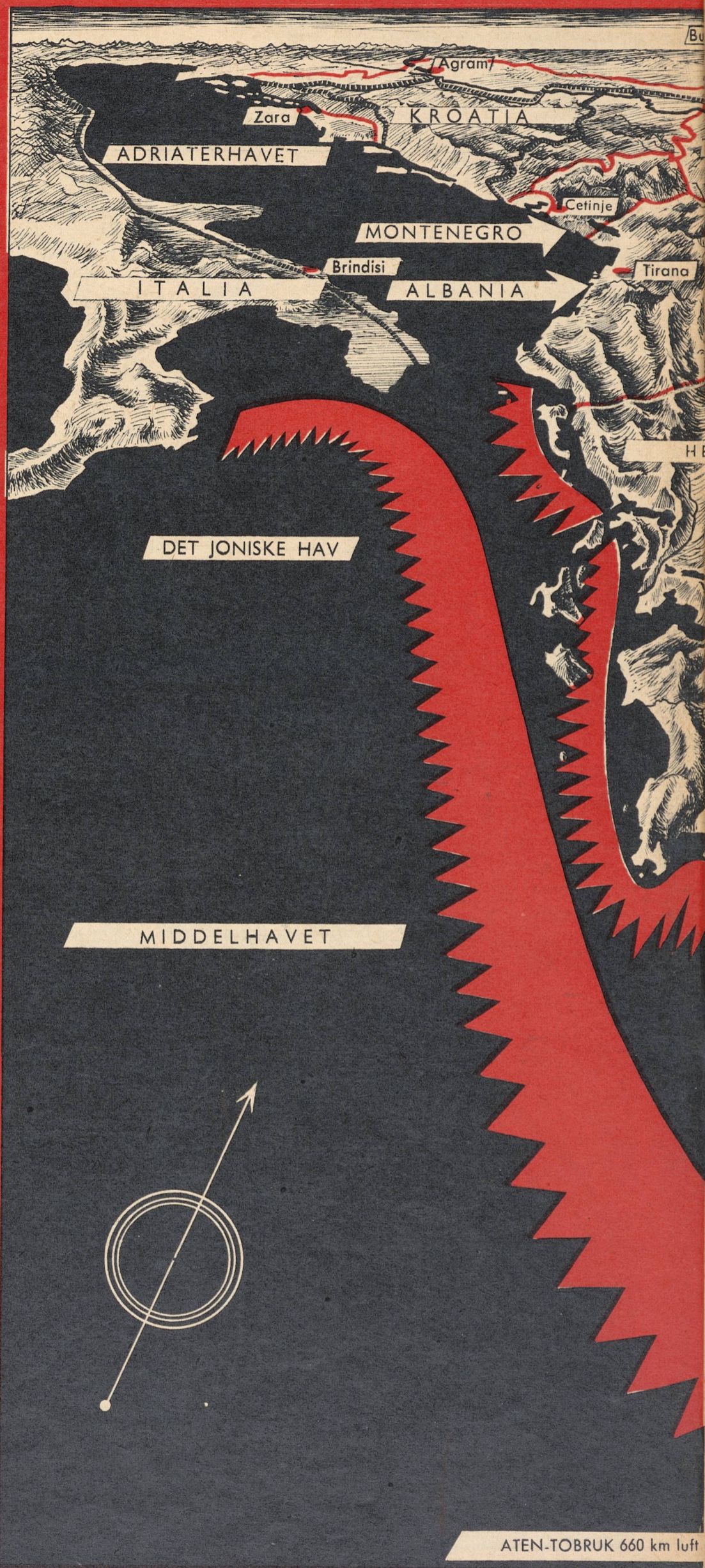
Moltke har engang sagt: „Jo mer kritisk ens egen situasjon er desto mer er man henvist til offensiven.“ Den store strategs erfaringer kaster et eget lys over det stadige snakk om den 2. front i fiendens leir.

I sin trengsel ved å ha tapt Kontinentet foretok England et forsøk på å overrenne Europas sørøstflanke. Britiske tropper landet på gresk jord, for derfra over Jugoslavia å gjenvinne kontinental jord. Få uker seinere var Londons plan gjennomkrysset.

I dag har Churchills Gallipoli-planer en renessanse, og det sørøsteuropeiske rom mellom Middelhavet og Egeerhavet danner igjen bakgrunn for mange slags spekulasjoner. Er Hellas' oppdelte, vilt forrevne halvøy, som med sitt virvar av øyer når helt til Lille-Asias kyst, i det hele tatt en slagmark for angreps-strategi mot Europa? „Signal“ gir et forsvars-geografisk svar på dette spørsmål.

Å våge spranget over til Kontinentet på Europas sørøstlige område betyr å begynne en fjellkrig fra sjøen. For her er det stupbratt kyst som går over i høgfjell. Og som en forpost i sør ligger Kreta. Og foran i Egeerhavet ligger øy på øy. Alt dette, Kreta og øyene og den bratte kyst som Aksen i over to år har behersket, er systematisk blitt utbygd til en sperresone, som har omdannet dette område til et bolverk. Et tett festningsnett, utstrakt, men finmasket, som „Signal“-kartet viser, sikrer mot ethvert forsøk på å nærme seg kysten, for først må Middelhavets vidstrakte for-terreng krysses. „Luftøyet“ speider fra Hellas og Kreta over Det joniske hav og til Cypren, Syria, Palestina og Afrika. Ubemerket kan altså ingen armé „marsjere fram“ her.

Men har det likevel lykkes en armé fra sjøen å danne et bruhode ved denne port til Kontinentet, så står den foran fjellmasser, som i og for seg kan stanse et angrep; for fjell er gunstig for forsvar. Aksen har her satt inn avdelinger som er særlig utrustet for slike operasjoner. Til deres disposisjon står også et overlegent utbygd forsvarssystem, som også gjør det mulig hurtig å trekke fram reserver fra landområdet bak den første forsvarssone. Skulde angriperen eventuelt spekulere i innfødte bander som en strategisk faktor, så vilde disse reserver også i mellomtiden gjøre det av med dem. Et blick på Sørøst-Europa leder derfor ens tanker i en bestemt retning, når man vil anstille betraktninger om spørsmålet angreps-strategi.

ATEN-TOBRUK 660 km luft

RETymNON-TOBRUK 370 km luftlinje

RETymNON-ALEXANDRIA 690 km luftlinje

ATEN-ALEXANDRIA 950 km luftlinje

ATEN-HAIFA 1200 km luftlinje

ATEN-CYPERN 900 km luftlinje

Brutus

Arbeidets ridderkors utdelt av frontens ridderkorsbærere. Ved et stort møte i Berlin, hvor riksmemberen for bevæpning og ammunisjon, Albert Speer, slo opp den tyske rustningsindustriens hovedbok og bekjentgjorde interessante tall, ble også ni menn innen rustningsindustrien tildelt krigstjenstkorsets ridderkors for sine ekstraordinære store ytelser. Pansearbeider og nåværende driftsleder Albin Sawatzki mottok det av inspektøren for pansertroppene, generaloberst Guderians hånd. (bildet ovenfor), og enno fire arbeidere fra rustningsindustrien og Organisation Todt samt fire ledende menn innen industrien ble hedret. Denne akt var høydepunktet under dette møte, som fant sted for rustningsarbeidere. Stormende bifall hilste hver av de nye ridderkorsbærere. Bildet nedenunder: riksmember Speer, riksorganisasjonsleder dr. Ley og riksmember dr. Goebbels
Fotos: Krigskorrespondent Hanns Hubmann

Et blikk i

DEN TYSKE RUSTNINGS- INDUSTRIS HOVEDBOK

Riksmemberen for bevæpning og ammunisjon, Albert Speer, gir en interessant oversikt

Våpnene hedrer arbeidet: De nye ridderkorsbærere går langsmed fronten av et æreskompani. Fra venstre: driftsleder Albin Sawatzki med generaloberst Guderian (til venstre), verksmester Johannes Holtemeyer fra stålindustrien med *Waffen-SS*-Obergruppenführer und General der *Waffen-SS* Sepp Dietrich, OT-frontarbeider Josef Hinkerohe med generaløyntnant Wolff, flyvåpen-fagarbeider Karl Schmid og generalmajor Galland, verksmesteren

for en brennstoff-fabrikk, Christian Davidshöfer med korvettkaptein Liebe. Bak dem følger ridderkorsbærerne direktør dr. Walter Rohland, økonomileder og panserspesialist, professor Karl Krauch, råstoff-forsker og generalbefullmektig for særspørsmål på kje- miens område, direktør dr. Wilhelm Werner, stedfortredende formann for riksmar- sjalens industriråd og Karl Otto Saur, sjef for riksmministeriet Speers tekniske kontor

Rustningskraften i de verdener, som står overfor hverandre i denne krigen, er likeså avgjørende for dens utgang som ledelse og soldatånd. Det både snakkes og ties meget i verden om denne rustningskraft. „Signal“ kaster her et blikk i den tyske rustnings hovedbok, som riksmministeren for bevæpning og ammunisjon, Albert Speer, slo opp for å gi en interessant oversikt.

De økonomisakkyndige i de land som er fiendtligsinnnet overfor Tyskland, håpet i de fire krigsår fra år til år på en nedgang i den tyske rustnings-

kraft på grunn av råstoffmangel. I en stor oversikt kunde imidlertid riksmminister Speer konstatere at den tyske rustning, som er steget fra år til år, våren 1943 har nådd en rekordhøyde på alle områder.

Nøyaktige tall beviser denne stor- slagne suksess i rustningslaget under Speers vidtskuende og energiske le- delse: ammunisjonsproduksjonen ble i mai 1943 mer enn seksdoblet sammen- liknet med 1941. Ikke mindre resultat- rikt er stigningen i våpenproduksjonen. Kanoner fra 3.7 cm.s kaliber og opp- over ble i samme tidsrom øket med

400 prosent, hvorunder innsatsen av arbeidskreftene kunde minskes til en tredjedel, forbruket av råjern til halv- delen, av kopper til en åttendedel, av aluminium til en tiendedel! Produks- sjonen av karabiner steg med halv- delen, av maskingevær med 70 prosent, av lette felthaubitser med 300 prosent, av tunge og tyngste luftvernkanoner med 315 prosent, av antitankkanoner med 600 prosent. Panserproduksjonen ble mangedoblet, og det legges her hovedvekten på produksjonsøkning av panservogn IV og Tigeren, såvel som på stormkanonene. Ikke mindre viktig

er økningen på lokomotivbyggingens område med 300 prosent.

Det er riksmministeren for bevæpning og ammunisjon Speers faste hensikt enno i dette året ikke bare å holde de her nevnte tall fra mai måned, men igjen å øke dem vesentlig til våren 1944.

På side 13 i dette nummer begynner „Signal“ en lang artikkel om riksmminister Albert Speer

Bak verket: MANNEN

Vil Europa bli fattig?

Av Giselher Wirsing

Hvilken levestandard vil den arbeidende befolkning i Europa, i de østlige, vestlige og midtre land på Kontinentet komme til å ha i framtiden? Dette spørsmål er det som står bak våre dagers verdensomspennende kamp. „Signal“ stiller seg på det standpunkt at dette spørsmål avgjøres allerede midt under krigen

På jernbanestasjonen Friedrichstrasse i Berlin står det en kveldstund en liten gruppe av unge menn som vekker alle de reisendes oppmerksomhet — de venter også på hurtigtoget til Rhinlandet. Poilu'ens tunge mørkebrune frakk har de kastet over skuldrene. Under den ser en rester av tidligere franske uniformer. Men de har sivile hatter, som sitter kjekt på snei på de unge hodene. De ser brune og velnærte ut, og den store glasshallen gjenlyder av latter over de vitsene de forteller hverandre. De andre reisende vet ikke riktig hva slags folk det er. Er de krigsfanger? Men den tyske korporalen med geværet og et ansikt som tyder på at han kjeder seg, mangler her. Vi må vente enno en stund, for toget fra øst er forsinket. Til slutt spør vi dem hvem de er og hvor de skal hen. De fleste av dem ble tatt til fange ved Sedan. Seineré hadde de vært i forskjellige tyske leirer, til slutt — nesten i frihet — i en fabrikk i det østlige Tyskland. For noen dager siden ble de satt i frihet, men en har forpliktet dem til å arbeide i Tyskland. No reiser de på en sivil-permisjonsbillet til noen ukers opphold i sin heimstavn. Så vil de komme tilbake igjen, og den brune poilu-frakken vil de da ha lagt igjen heime.

Da toget rullet avsted, vinket de tilbake til den nye bekjent som de først for fem minutter siden hadde lært å kjenne. Livet som hadde fart så hardt fram med dem, sto i et annet lys for dem. No reiste de vestover som atomer i den kjempemessige folkevandring som uavlatelig er i bevegelse i det fjerde krigsårs Europa. De hører til de foreteelser, som ingen hadde tenkt på eller planlagt på forhånd, inntil det oppsto tvangssituasjoner som nødvendiggjorde slike millionvandringer fra det ene land til det andre. Regner en videre med de tyske soldater som ble beordret til Flanderns og Nederlands kyster, til Frankrikes indre, nordover til Norge og sørover til Hellas, så er det nesten heie folkeslag der som soldater eller arbeidere er på stadig vandring på kryss og tvers gjennom Europa.

Allerede i år og dag har den største del av den europeiske ungdom vært undervegs. Hver enkelt av disse tyske soldater, franske, italienske eller nederlandske arbeidere betrakter denne vandretilværelse bare som en overgangstid som en må igjennom. Men den er i midlertid blitt en fast bestanddel

av det liv som vi for tiden er nødt til å leve i Europa. Ikke noen gang tidligere er de europeiske nasjoner kommet i kontakt med hinannen på et så bredt grunnlag. Den franske ungdom av årgangen 1911, som en ved den plutselige oppflammen av sjåvinisme under den daværende Marokko-krise, kunde fortelle de dunkleste historier om tyskerne, hadde ingen mulighet til på noen måte å kunne fastslå hvormeget sant det var i disse historier. På den annen side læste en i Tyskland en tvetydig reportasje om livet i Bordeaux eller Marseille som ga en inntrykk av at det som ble fortalt, foregikk i Shanghai eller Rio. Det var bare en snever krets av folk som i det hele tatt reiste ute i verden, og det som de så på sine reiser, ga for det meste et uklart bilde av forholdene, da det oppsto på grunnlag av erfaringer med taxisjåfører og hotellportierer i Heidelberg, Paris eller Florens. Heller ikke krigen 1914—18 gjorde noen vesentlig forandring i dette. Under den annen verdenskrig er det imidlertid blitt ganske annerledes. Nasjonene har lært hverandre å kjenne i det hverdagslige liv. Som følge derav fikk millioner av alminnelige mennesker for første gang et begrep om hvordan det så ut hos den europeiske nabo. Jo lenger krigen varer, desto klarere vil dette begrepet forme seg.

Det er riktignok et bilde som har krigens felles nød til bakgrunn. Det hersker knapphet overalt, og fredens tindrende lys er forlengst sloknet. Om natten hyler sirenene over de mørklagte byer. Jernbanetogene er stappende fulle, og den muntert ropende selger som på stasjonene fallbyr pølser eller kjeks, er forsvunnet. Allikevel har det bilde som den europeiske ungdom hadde dannet seg om hinannen, forandret seg mer og mer i disse få år. Det er noe nytt som er i ferd med å oppstå, og det vil vare ut over denne tids nød.

Det spørsmål som hyppigst blir stilt ute i Europa for tiden, er dette: Hvilken forestilling har tyskerne egentlig om vårt kontinents indre form, når det en gang vil være lykkes den felles europeiske anstrengelse under ledelse av den tyske forsvarsmakt å verge våre grenser mot de uteneuropeiske makter i vest og øst.

Vi treffer ofte på mennesker som synes å vente av Tyskland at det no skulde legge fram et konstitusjonelt europeisk program, hvori rettighetene og pliktene til alle medlemmer av

dette nye europeiske fellesskap er nøyaktig definert og fastlagt. Når samtalen kommer inn på dette, pleier jeg å svare at ved begynnelsen av den nasjonalsosialistiske revolusjon i Tyskland hadde en heller ikke ferdig en nyskreven forfatning, men en holdt seg til det nye framdytende liv som banet seg veg gjennom den stagnasjon og det forfall som før hadde hersket på alle områder. Og jeg tilføyer at selv Cromwells revolusjon for 300 år siden heller ikke brakte englenderne en skræven forfatning. Når det gjelder noe som er stort og sterkt, kan en ikke sette den juridiske definisjon ved begynnelsen av den levende utvikling, men i beste fall ved dens endelige form. Dette er til fulle blitt bevist ved den annen verdenskrigs indre logikk.

Alfred Fabre-Luce sier i sin nettopp utkomne „Journal de la France“: „I dag må vi gå ut fra en faststående kjensgjerning — den tyske seier. Men ingen — heller ikke i Tyskland — tror at denne seier er nok til å ordne alt. Den europeiske historie viser oss forgjengeligheten av alle maktens erobringer, når de ikke etterpå blir bekræftet av frivillig samtykke. Det romerske rike er og blir de siviliserte nasjoners ideal, men et eneste folks kraft har aldri strukket til for å gjenopprette det. Det gjelder å skape et kollektivt Roma. Herunder skal vi ikke være underkastede, men medarbeidere. Vi kan sågar i utviklingens løp bli medherskere.“

Dette er en formulering som synes oss klokere og bedre gjennomtenkt enn det ofte nesten infantile forsøk på å finne juridisk-politiske forpliktelser som allerede ved krigens fortsettelse vil være underlagt en stadig forvandling. I Frankrike har nylig Laval ropt opp årgangen 1922 til arbeid, for som han sa „uten unntagelse å sjalte ut enhver ulikhet og enhver urettferdighet.“ Den franske regjeringssjef henviste herunder selv til at gjennomføringen av „la relève“ tidligere har gitt anledning til forskjellig kritikk. Ved å kalle en hel årgang til arbeid for Europas felles forsvar, vil meget som hittil forekom forhastet og improvisert, no komme i ordentlig gjenge.

Hendelsen er i ethvert fall av stor betydning for det vordende Europa. Saken kan aldri dreie seg om det at Tyskland og Italia med sin forsvarsmakt alene skal foreta stormingen av de uteneuropeiske makter, mens kanskje andre

europeiske nasjoner som passive tilskuere avventer kampens utgang. Attentismen har overlevd seg selv — og det ikke bare i Frankrike, men overalt i Europa hvor den har eksistert. Det beste bevis for dette har vi i den skjebne som har rammet det franske kolonialrike i Nord-Afrika. Det er i dag kommet så langt at selv den tvilende gaullist i Frankrike, som ser seg utsatt for de brutale amerikanske flyangrep, ikke kan se bort fra at forrædergenerales satyrspill i Nord-Afrika ikke har ført til gjenopprettelsen av et eller annet slags Frankrike, men ene og alene til tapet av det som franskmennene enno i 1940 kunde tenke å bevare som sitt eget. Sovjetunionens moralske desavouering av de polske emigranter viser det samme bilde for østens vedkommende. Dermed har alle europeiske nasjoner bevis for at enhver som setter sitt håp til de fiendtlige uteneuropeiske makter, bare hitfører sitt eget lands politiske selvmord. Det er bare det felles arbeid for seieren som kan skape de europeiske nasjoners likeberettigelse. Det gis intet annet valg, selv om dette betyr at en langvarig krigs byrder og lidelser vil ligge tungt på de europeiske nasjoners skuldre. Eller kan noen være så dumme, for alvor å tro at den imperialistiske sovjetisme eller amerikanisme seinere, ved hjelp av fremmede kontinenters rikdom, vil sørge for å utbedre de skader og ødeleggelse som krigen har brakt og dag for dag bringer for vår verdensdel, og derigjennom føre våre nasjoner til ny velstand? Det er dog åpenbar dårskap. Bare vi europeere kan hjelpe oss selv.

Det er spørsmålet om den framtidige europeiske levestandard som danner bakgrunnen til det felles arbeid for den europeiske selvoppholdelse og nydannelse, som er symbolisert ved oppropet av den franske årgang av 1922. Dette er i det hele tatt det spørsmål som stadig blir viktigere ettersom krigen skrider fram: Vil de europeiske nasjoner ved slutten av denne alle tiders frykteligste kamp være i stand til å muliggjøre en levestandard for sine arbeidende folk i industriene og på landet, som danner torutsetningen for utviklingen av vår felles kultur? Og: Vil den ungdom som no vokser opp i Europa få sjangsen til en sosial oppstigning? Vil den få mulighet til, med den begynnende gjenoppbygging å arbeide seg opp til et nivå, som til slutt sågar vil ligge over de siste generasjoners?

Disse spørsmål må en stille no under krigen, fordi de vil bli besvart ved denne krigs utgang. Tysklands fiender drømmer om Rikets ødeleggelse og splittelse. Dette blir sågar åpent forkynt som deres mål. Hvordan sakene i virkeligheten står, har englenderen Edward H. Carr i sin i forrige år i London utkomne bok: „Conditions of peace“ temmelig klart uttalt, idet han skriver: „Tysklands oppstyking vilde også sønderrive Mellom-Europas økonomiske enhet. En sådan splittelse vilde bety et tilbakeskritt og en gjentagelse av en av de verste feil i Versaillesfreden. Europa kan ikke opprettholde,

Fortsettes side 11

Vil Europa bli fattig?

Fortsatt fra side 8

enn si forhøye sin nuværende levestandard uten Tysklands produktive kraft."

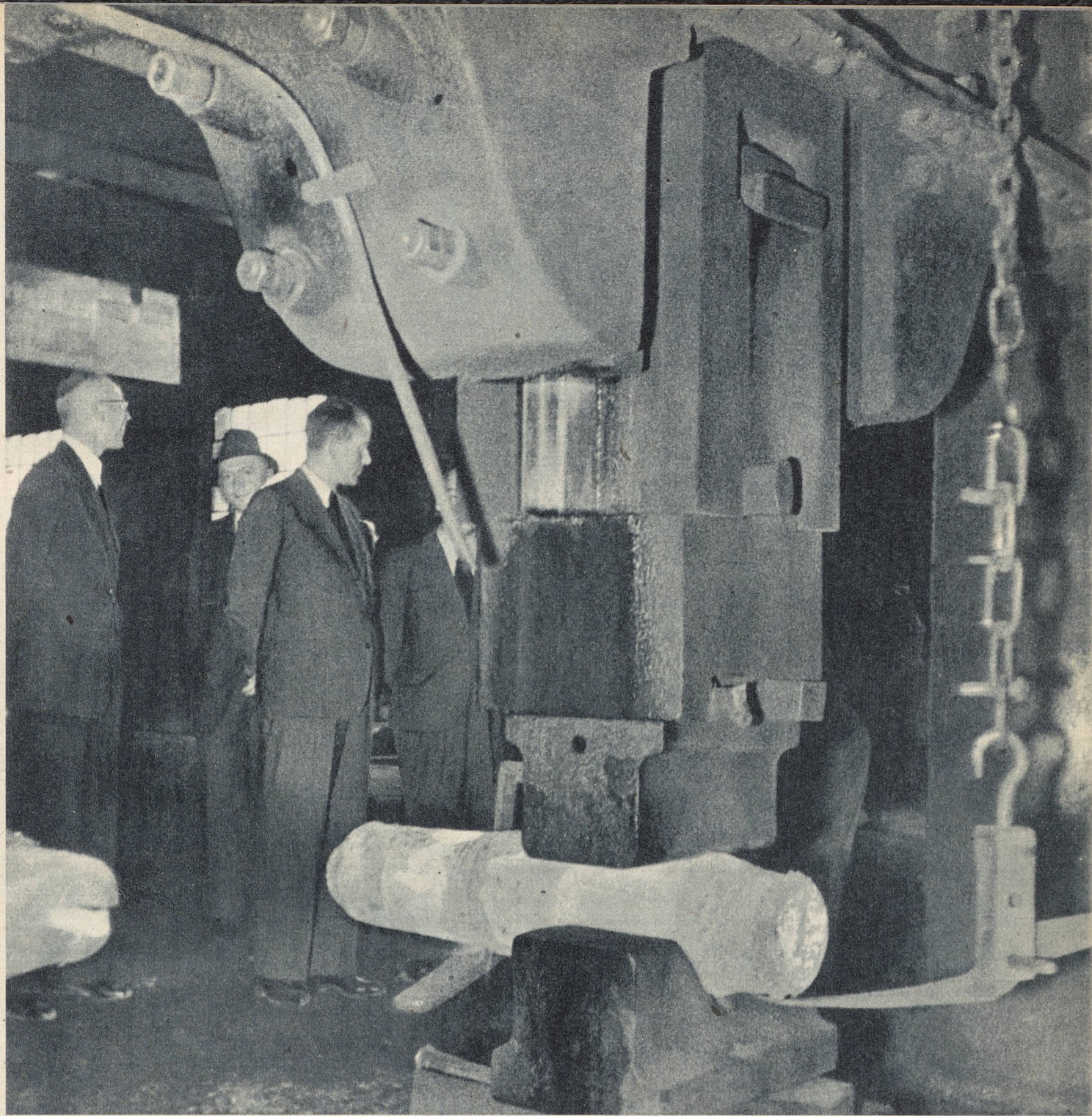
Allikevel oppstiller også Carr et program til Tysklands ødeleggelse, der som alle liknende hatets produkter som er framkommet i England og Amerika under krigen, bare kan føre til det motsatte. Den del av Europa som trues av å komme under sovjetrussisk herredømme eller kontroll, vet allikevel at dette — bortsett fra den lære som Katyn har brakt oss — vilde bety den øyeblikkelige og ugjenkallelige senking av levestandarden til det ytterste nivå av sovjetmassenes. En annen del av Europa håper kanskje enno å kunne opprettholde sin levestandard ved amerikansk hjelp. Professor Carrs lapidare konstatering viser kanskje bedre enn det vi selv kunde ha å si til dette, hvor tåpelige slike illusjoner er. Det er en naken kjensgjerning at forbedringen av den bulgarske bondes sosiale levestandard, like så vel som den seinere igangsetting av den franske kvalitetsindustri, ene og alene avhenger av om Kontinentet som sådant ved felles arbeid og felles kamp kommer velbehøldent ut av denne krigen. I dette tilfellet gis det innenfor Europa seierherrer eller beseirede, men bare et forbund av frie nasjoner. I det annet tilfelle vilde vi alle være de beseirede og vilde derved måtte betale krigen for sovjetrusserne og amerikanerne, hvilket bare vilde være mulig ved fullstendig utplyndring og forarmelse av vår verdensdel.

Det er nøkternt betraktet det alternativ som de europeiske nasjoner som helhet står overfor. Laval sa i sin tale i begynnelsen av juni: „Loven er lik for alle og de som akter å skulke unna, bør merke seg, og jeg understreker det enno en gang, at de ikke vil ha noen fordel av det . . . Det nye Europa vil bare kunne bli av varighet hvis alle revansjetanker utryddes for alltid. Tidligere fredsslutninger var for det meste resultatet av et kompromiss, en likevektsstreben eller en tvang. Den europeiske fred av i morgen må være en følge av overensstemmelse og harmoni. På det moralske, kulturelle og politiske område må nasjonenes individualitet respekteres. Men alle regimer har noe til felles, det beror på basis av folket. Arbeidet vil overalt få det primat som tilkommer det, uten dette vilde enhver politisk institusjon være meningsløs." Det er et positivt svar på illusjoner, som ikke vilde ha til følge noe annet enn ødeleggelsen av de europeiske nasjoners framtidige levestandard. Intet europeisk folk vil bli reddet av uteneuropeiske makter. Det er hele hemmeligheten: det avhenger bare av oss selv, om vi kommer til å være fattige eller rike.

Francesco Goya, den europeiske maler som på grunn av Spanias fryktelige erfaringer har skildret krigens tilskikkelser på den mest usminkede måte, hadde som valgspåk: „Aun aprendo" — jeg lærer alltid. Det er nettopp dette som en no må legge seg på hjerte.

← Etter hvert tokt mot fienden. Ny ammunisjon for kanonene og maskingeværene i et ødeleggelsesfly av typen Me 110

PK-foto: Krigskorrespondent Baas

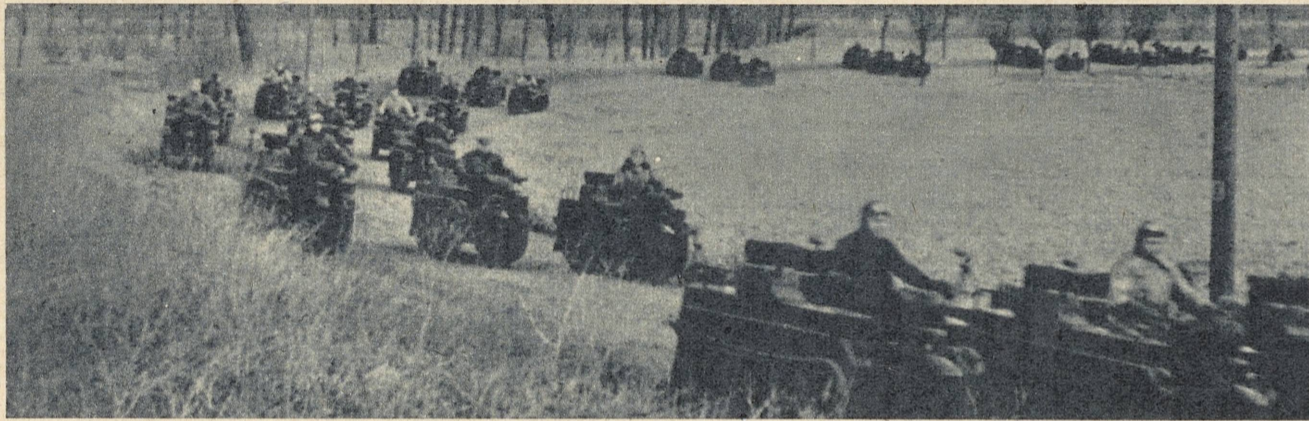
„Signal“ begynner på nestfølgende side sin store beretning om riksmemberen for bevæpning og ammunisjon og hans verk

PK-foto: Krigskorrespondent
Hanns Hubmann

Ræmnet under damphammeren

Under avtapningen av en masovn

En ny komposisjon i krigsteknikken

Kjede-motorsykkelen

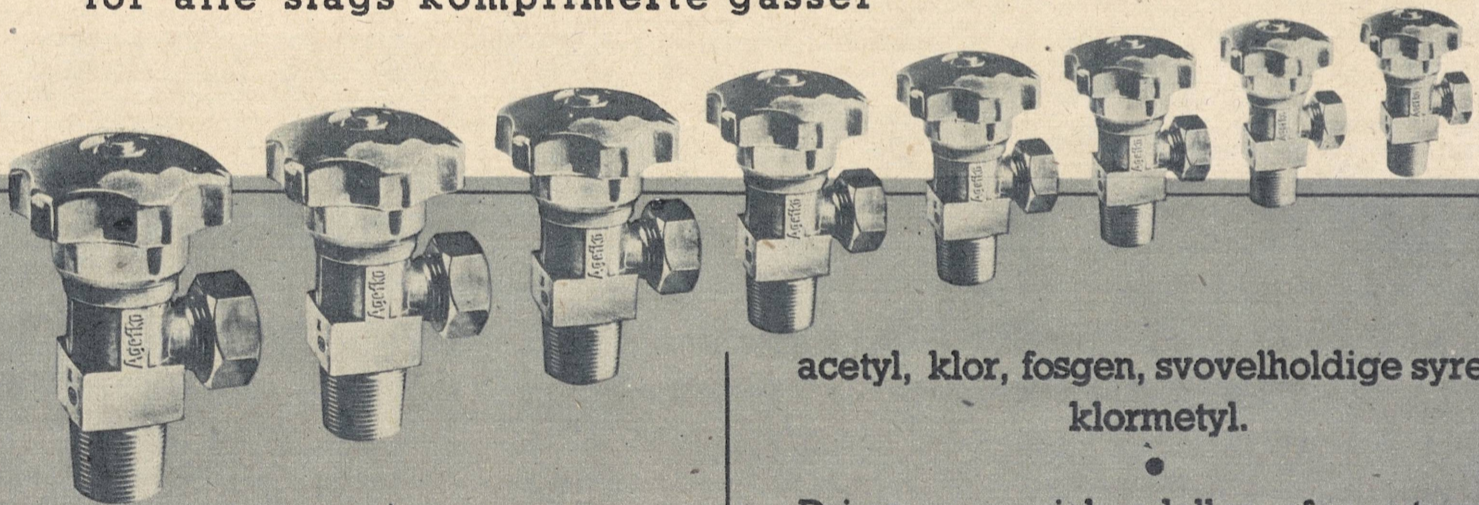
Denne krigen har fra begynnelsen av brakt mange store overraskelser med hensyn til nye våpen. I luften var det stupkampflyene og de hurtige jagerfly; til sjøs var det de flytende forsyningsbaser for u-båtene samt hurtigbåtene, og de nye kampmidler til lands er ikke til å telle. Hver dag bringer nye oppfinnelser, som, da de gjøres på grunnlag av umiddelbar fronterfaring, viser seg særlig praktiske og virkningsfulle i kampinnsatsen. Den på denne side avbildede kjedemotorsykkelen ser ved første blick ut som en kryssning mellom beltetraktor og motorsykkel, og det er den også faktisk. Ingeniørene og arbeiderne i en tysk motorsykkelfabrikk har i denne konstruksjon forstått å forene beltetraktorens fortrin, som sterk stigningsevne og terrengtilpassingsevne med en motorsykkels egenskaper, altså framfor alt lett beveglighet og lett å vende. For soldaten ved fronten er kjedemotorsykkelen „Mädchen für alles“, som kan brukes til alt.

Den kjører tvers over sumper uten å synke ned, vasser gjennom over-svømmelser og små bekker til en dybde av omtrent en halv meter, sleper løs fastsittende kjøretøyer og bringer ammunisjon og forpleining til de forreste linjer.

Både motorsykkel og beltetkjøretøy. Kjede-motorsykkelen er anvendelig på mange måter, har stått sin prøve på alle fronter og blir no fabrikkert i store serier

Stålflasker-Ventiler

Gjennomgangsventiler - Hjørneventiler
for alle slags komprimerte gasser

som kullsyre, surstoff, kvelstoff, edelgasser, pressluft, vannstoff, ammoniak,

acetyl, klor, fosgen, svovelholdige syrer, klormetyl.

Drivgass-spesialmodeller for største ytelser, med kokegass, generatorgass, Methan, Propan, Butan.

KOHLENSÄURE-INDUSTRIE

AKTIENGESELLSCHAFT

ABTEILUNG VENTIL-FABRIK · BERLIN W 62

50 års praksis Beste verkstedsarbeid og hensiktsmessigste konstruksjoner garanterer størst mulig sikkerhet og billighet i drift for et hvert formål.

Riksminister Albert Speer med sine barn. Privatmannen Albert Speer, sønn av en byggmester, bor i et bondehus i Obersalzberg. Der har han også sitt atelier. Han er sportsmann, og i sine fristunder går han turer; han er også en ivrig skiløper. Hans kone Margarete ofrer seg helt for sine barns oppdragelse

Bak
verket:

MANNEN

Krigskorrespondent Hanns Hubmann har fulgt Albert Speer — mannen som leder og behersker millioner av mennesker og et helt kontinents krigsmateriell, ja hele Europas rusning — på en av hans mange arbeidsdager. „Signal“ bringer her hans beretning

Da Albert Speer høsten 1923 som 17 årig student tok fatt på sitt første semester i Karlsruhe for å bli arkitekt, kunde han ikke ane at han

Tretten år gammel: Albert Speer (til venstre) med en av sine to brødre. Den yngste falt ved Stalingrad

engang skulde bli riksminister for bevæpning og ammunisjon og dermed få det største ansvar for Det tyske rikets framtid. Ti år seinere trådte han samtidig med det tyske folks reisning under Adolf Hitler for første gang fram for offentligheten. Han organiserte nasjonalsosialismens første store proklamasjoner på Bückeberg, i Nürnberg og i Berlin. I 1934 mottok han av der Führer sitt første omfattende oppdrag: utkastet til rikspartidagsområdet i Nürnberg, den daværende største byggekunstneriske oppgave i Riket. Tre år seinere utnevnte der Führer arkitekten til generalbyggeinspektør for rikshovedstaden og overdro ham den overordentlig vanskelige oppgave å gjøre Berlin arkitektonisk til Det stortyske rikets representative hovedstad. På samme tid får han i oppdrag å bygge det nye riks-

kanselli, som etter 9 måneder ble innviet den 9. januar 1939. Speer blir hermed der Führers første byggmester og gjelder fra no av som en av det nye rikets toneangivende kunstnere.

Krigsutbruddet stilte nye oppgaver. Riksmarsjalen gir Speer i oppdrag å gjennomføre den samlede ny- og ombygging av luftvåpen-rustningsindustrien. Liknende oppgaver for hær og marine fulgte. Byggestabens organisasjon, transportstandart Speer, og seinere enno en transportflåte ble opprettet. Den glimrende gjennomføring av disse oppgaver foranlediget der Führer til etter riksminister dr. Todts ulykkestilfelle i februar 1942 å utnevne Albert Speer til riksminister for bevæpning og ammunisjon samt likeledes å overdra ham den avdøde ministers øvrige tekniske embeter. I dag forenes i hans

hånd alle de avgjørende oppgaver på rustningens og teknikkens område i Det stortyske rike.

Albert Speer, prototypen på vår tids skapende byggmester, er født i 1905. Fra 1927 til 1930 hørte han med til dem som etter avslutningen av sin fagutdannelse ikke fant noen mulighet til å anvende sine kunnskaper. Han som dengang var assistent ved den tekniske høyskole i Berlin, manglet de store oppgaver og mål, men også han følte en indre trang til å forskrive seg til nasjonalsosialismen. Hans faste tro på bevegelsens seier gjorde ham til der Führers trofaste følgesvenn og seinere en av hans intimste medarbeidere.

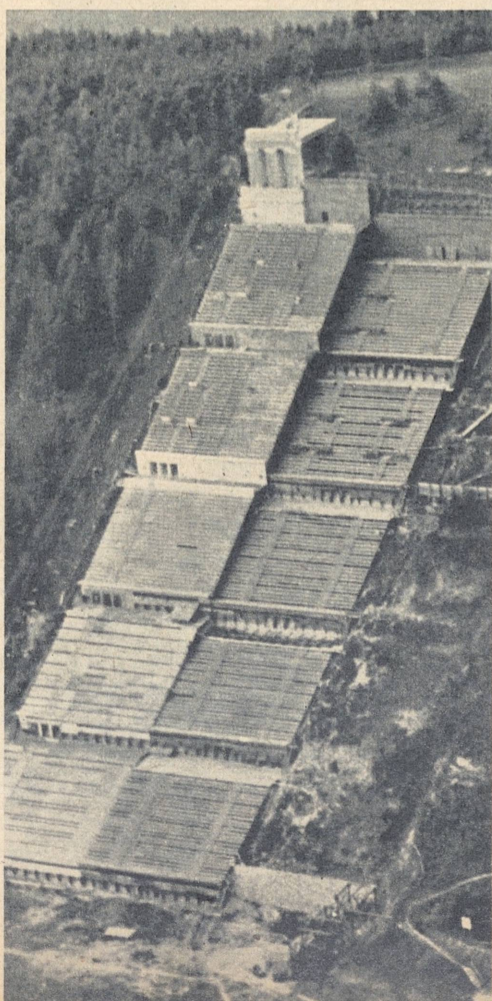
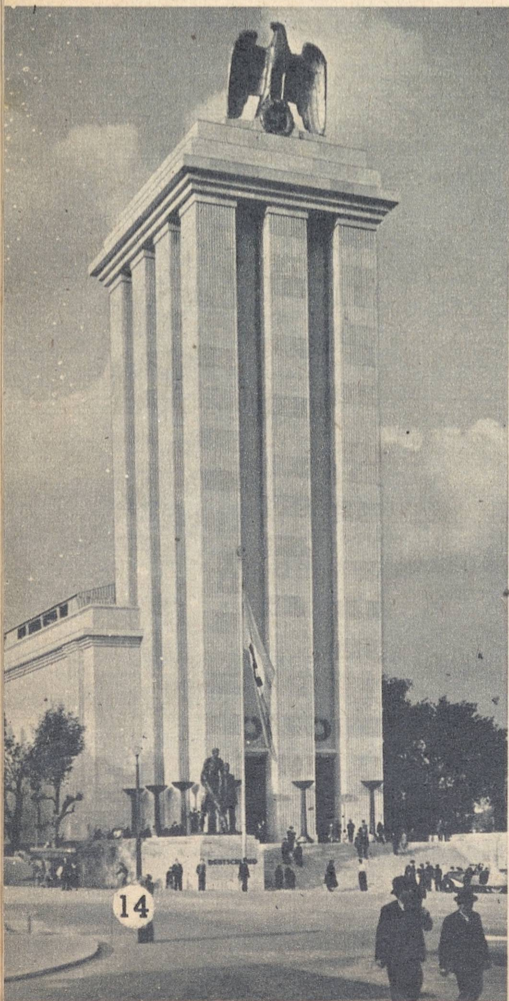
Kunstneren Speers byggverk gir en uuttømmelig fantasi liv og svung. De er meget sterkt påvirket av de levende nye oppgaver. Denne fantasi er ikke

I Münchener kunstutstillingens rom: riksmminister Speer og billedhoggeren professor Thorak godkjenner nyoppstillingen av plastikker. Albert Speer står både privat og tjenstlig i forbindelse med alle ledende kunstnere, hvorved de felles oppgaver til enhver tid blir løst på en gunnlig måte

I Paris: til verdensutstillingen i Paris 1937 ga Albert Speer utkast til og bygde den tyske paviljongen

Planer: en kjempemessig forsøksmodell til stadion for partidagsområdet i Nürnberg, som Albert Speer har i oppdrag å utføre

svevende, men er kjennetegnet ved den høyeste enkelhet i konsepsjonene. Rikskanselliets grunnriss har således en rettlinjert klarhet. Det er et produkt av storslagenhet og fantasi, rikskanselliets egentlige rikdom, som også bygningene på partidagsområdet i Nürnberg.

Det er innlysende at denne arkitekt ikke setter pris på grublerier og spissfindigheter. Hvis en byggetanke ikke antar den ønskede form under utkastet, vil han la den falle. Speers arbeider har ikke noe kunstlet over seg, fordi han ved enhver oppgave setter seg selv inn som total personlighet: som organisator, praktiker, byggeleder og konstruktør. Han tar ikke fatt på noen arkitektonisk tanke uten samtidig å tenke på den praktiske utførelse. Rikskanselliet ble på den korte frist av ni måneder samtidig en fantastisk organisatorisk prestasjon, som helt kan tilskrives Speer.

No er Speer ansvarlig for den tyske rustning. Men han er ingen minister i gammel stil. Også no holder han fast ved det prinsipp å gjennomføre sine oppgaver med en så liten medarbeiderstab som mulig og forøvrig å gjøre bruk av de apparater, som alt består, og da ikke minst industrien og de private selskaper. På en generalinspektørs post skapte han seg selv et lite „ledeapparat“. På samme måte former han seg no sitt ministerium om til et typisk „Speer-apparat“. Hans stab er et slagkraftig instrument med flere likestilte medarbeidere. Speer kjenner ikke det pyramidalt oppbygde funksjonærhierarki.

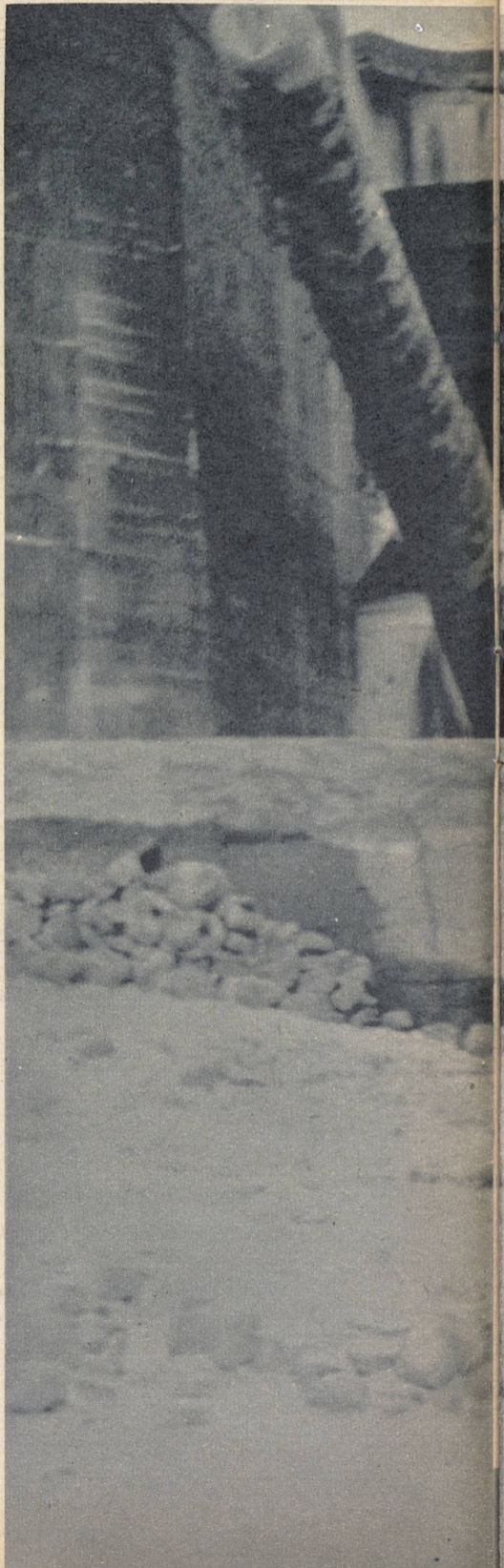
I Speers ungdommelighet er også den sportslige ærgjerrighet ved gjennomføringen av alle arbeider begrunnet. Han setter sin egensindighet — i ordets beste betydning — inn overalt hvor det kommer an på å overvinne motstand. Det viser også mannen Speers karakter. Han er rede til å sette livet inn for en sak, som han har funnet å være fullgod og vesentlig. Og han gjør det med skråsikker og ungdommelig optimisme. Men også den tykkhodethet som beror på hans avstamning, hvis westfalske egensindighet blir heldig oppveid av allemannisk klokskap, kommer ham til nytte her.

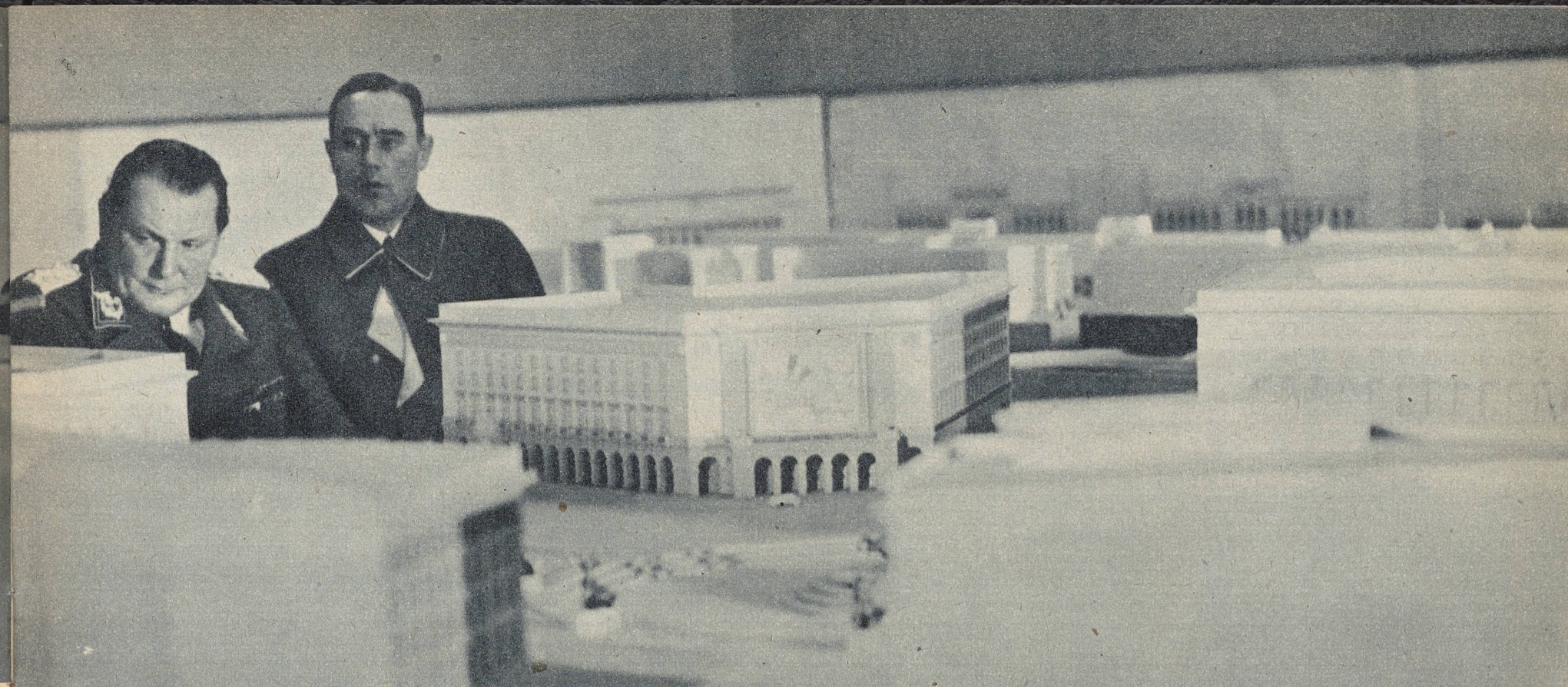
Mannen som står bak alt dette, er fullt ut naturlig; han mangler all posing eller tvungenhet. Den fritiden han kan skaffe seg, tilbringer han heime eller hos sine venner og kamerater. Det er de kunstnere som arbeider sammen med ham og hans medarbeidere. Tidligere ofret han seg i sitt atelier på Obersalzburg helt for sine store kunstneriske oppgaver sammen med noen få hjelpere. Her ble det arbeidet, men etter dager og netters hardt arbeid drev de også sport, gikk turer og på ski.

Speer vokste i løpet av få år ved sine oppgaver til en av de største tyske personligheter. Hemmeligheten ved hans suksess og prestasjoner er at han alltid forble trofast mot seg selv og sin natur. Her gjelder det dikterordet: „De resultatrike har egentlig ikke noe annet å gjøre enn å bevare sin natur.“

OPPGAVER I KRIG OG FRED

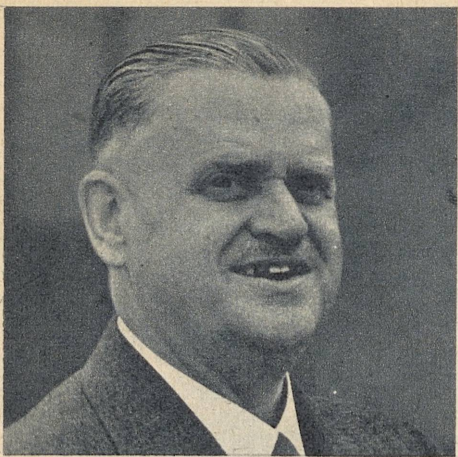

En av Albert Speers hovedoppgaver i fredstid: etterat Albert Speer hadde løst en rekke spesialoppgaver og det første omfattende arbeid — utformningen av rikspartidagsterrenget i Nürnberg — var blitt virkeliggjort, tildelte der Führer ham den overordentlig vanskelige oppgave å omskape Berlin. Inntil krigens begynnelse var øst-vest-aksen og det nye rikskanselli fullført, og de enno mer omfattende planer alt påbegynt. Bildet viser riksmarsjal Hermann Göring og generalbyggningsinspektoren for rikshovedstaden foran en av modellene for Berlins nydannelse

Krigens fordringer: ved krigens begynnelse ble Albert Speer overdratt alle ny- og ombygginger på luftvåpen-rustningsindustriens område og liknende oppgaver for hær og marine. Da riksmarsjal Todt omkom i februar 1942, ble Albert Speer som riksmarsjal for bevæpning og ammunisjon hans etterfølger. Hermed har da i halvannet år nesten alle av gjørende oppgaver på teknikkens område ligget i hans hånd. På samme måte som riksmarsjal Todt bygde vestvollen, bygger han i løpet av kortest mulig tid atlanterhavsvollen (bildet nedenfor) og leder med et selvlaget lite „ledeapparat“ hele Stortysklands samlede rustning

Erich Müller bygger kanonene for den tyske hær. Han er sjefkonstruktør hos Krupp. 51-åringens dag er viet arbeidet, og aftenen nye idéer

Eduard Geilenberg er med sine 41 år leder for hovedkommissjonen for ammunisjon og arbeider med korteste terminer. Til avveksling driver han gjerne kilepill

Hans Heyne, født i 1902, og ledende på flytilbehørets område og viet sine kjennskaper til rustningen, som har ham å takke for de mest moderne konstruksjoner

F. W. Blohm, en av sjefene for det betydelige tyske skipsverft, født 1887, satte hele sitt initiativ inn i ubåt- og flybyggingen. Han stammer fra kysten

Werner Tix i hovedkommissjonen for våpen, mangdoblet produksjonen. Han er født 1887. Som artillerist i verdenskrigen fattet han beslutningen om sitt livsyrke

Gerhard Degenkolb skapte det nye krigslokomotiv. Som den praktiker han er, vet han hvor det kan spares materiell og arbeid. han kjører gjerne motorsykkel

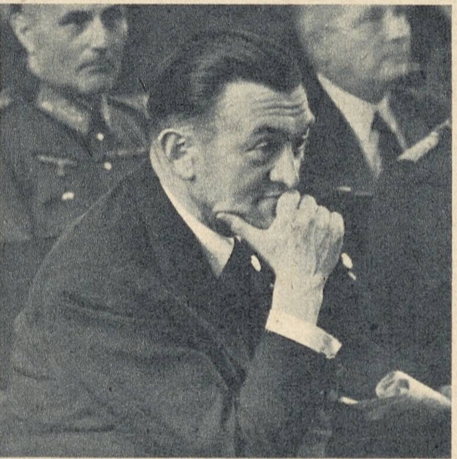
Hans Malzacher. Født 1896. Han var fagmann på bergverkets område og kom så til jernindustrien. I fritiden maler han bilder

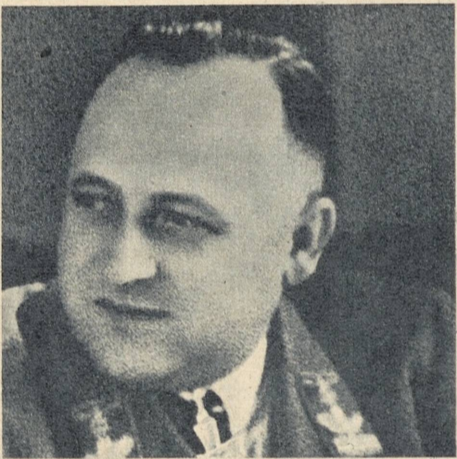
Walther Rohland har øket panserproduksjonen ved energi og personlig innsats. Han innførte den kulefaste sveiseteknikk

Hermann Röchling, 70 år, leder riksföreningen for jern. Ridetimen om morgenen gir ham kraft til dagens arbeid

Wilhelm Werner kom fra automobilbygging til flymotorer. Privat liker han billedhoggerkunsten, hvor han brakte det til utstillingsverdige prestasjoner

Karl Otto Saur er sjef for det tekniske kontor hos Speer. Som organisator utslettet han ordet umulig. Han kan kunsten å rive alle medarbeidere med seg

Wilhelm Zangen leder riksguppen for industri. I de få fritimer han har, beskjeftiger 50-åringen seg med arbeid på sitt heimlige jordstykke

MENN OMKRING ALBERT SPEER

De ledende menn innen den tyske rustningsøkonomi treffes regelmessig. Under foredrag og instruktive lysbilledframførelser (bildet ovenfor til høyre) blir de aktuelle spørsmål til gjennomføring av rustningsprogrammet behandlet, og rikminister Speer tar så straks stilling til forslagene, som de enkelte økonomiledere framkommer med (bildet ovenfor til venstre).

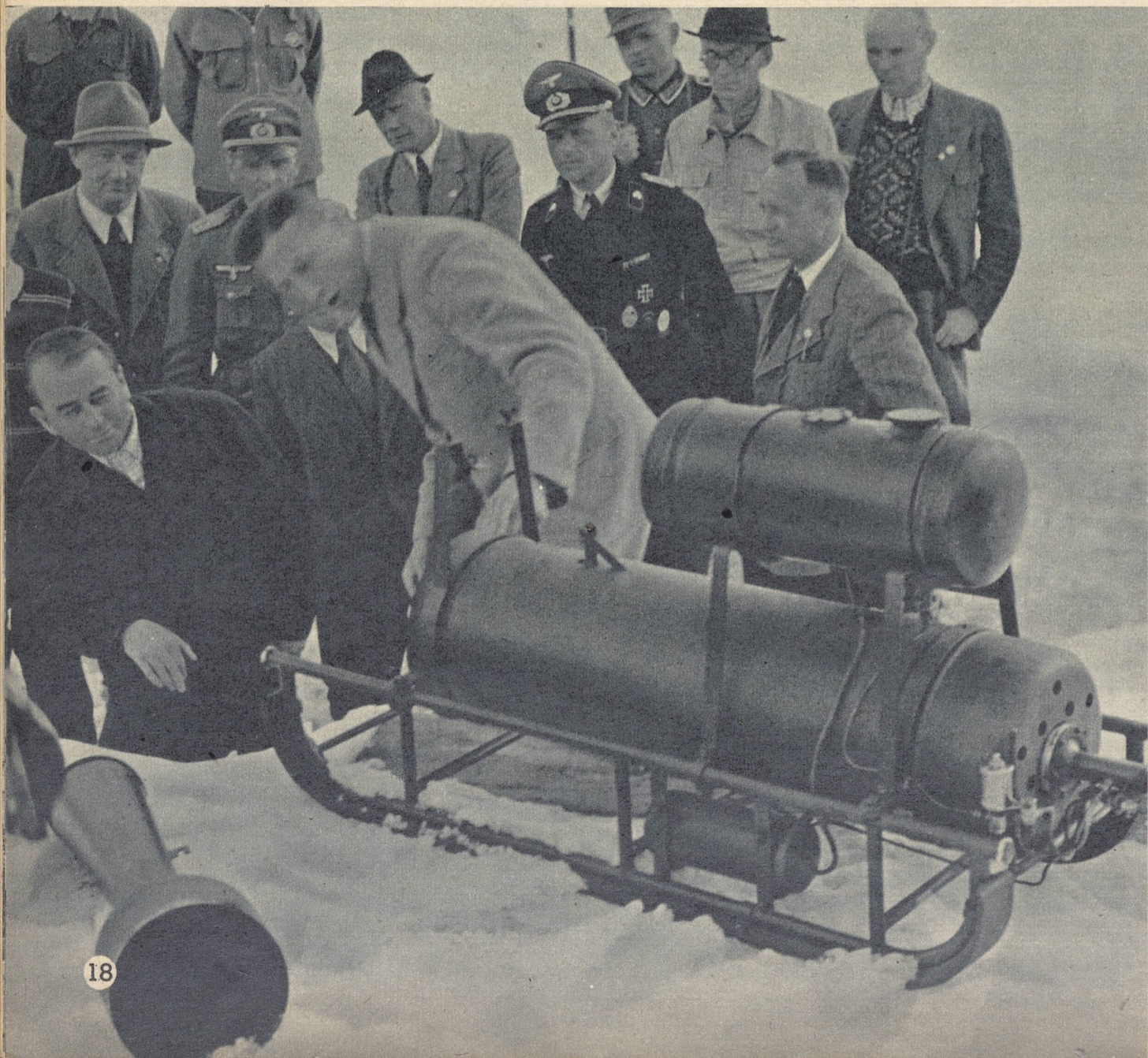
Konserter av berømte kammermusikere blir da en velkommen avspenning etter slike anstrengende dager. På inspeksjonsreiser, som gjelder undervisning ved praktisk framføring av de nyeste konstruksjoner, treffer Speer, som avskyr all papirkrig, sine umiddelbare avgjørelser. Bildet til venstre viser ham under en slik reise i samtale med ridderkorsbærer, oberstløytnant i panservåpenet Holzhäuer, med Hugo Eckener, professor Porsche og direktør Maybach.

Speer kontrollerer — Speer avgjør. Det fins neppe ett våpen, neppe én maskin som ikke riksmi-
nisteren for bevæpning og ammunisjon selv underkaster en inngående og omhyggelig undersøkelse. Om det dreier
seg om et tvilling-maskingevær (bildet ovenfor), om en ny panservogn, om en nykonstruert snøplog,
om forenklingen av lokomotivkonstruksjonene, om panserbrytende våpen eller om en forvarmer for
motorer (bildet nedenunder) — alltid og i hvert av disse tilfelle kontrollerer og avgjør Speer personlig

Råstoff og maskiner alene avgjør Enno ikke en stats økonomiske potensial. Det avgjørende er og blir menneskene, som vet å forme disse råstoff og lede disse maskinene. Med sine hjerner og med sine hender.

I den første verdenskrig rådde Tyskland med sine forbundsfeller over et menneskereservoar på 136 millioner. På den fiendtlige side sto det 1.422 millioner. Dengang utgjorde altså menneskeforholdet i Tysklands og dets forbundsfellers disfavør ca 1:10.

I den annen verdenskrig rår Tyskland og dets forbundsfeller i Kontinental-Europa over 350 millioner mennesker, i Øst-Asia ved Japan og dets innflytelsesfære over 500 millioner mennesker. Mot disse i det hele 850 millioner står det i dag på fiendens side 1.100 millioner, innbefattet Mellom-Amerika og store deler av Sør-Amerika samt alle kolonialområder. Menneskeforholdet utgjør altså denne gang ca 9:11.

Sammenlikner en forholdet mellom de ervervsdyktige, dvs. de to maktgruppers egentlige arbeidspotensial, har tremaktpaktens stater 380 millioner, deres motstandere 536 millioner arbeidskrefter til rådighet for innsats. Disse tall er nøyaktig utregnet etter konstateringer i de enkelte land. Men disse nøkterne tall gir ikke noe fullstendig bilde. For etter dem å dømme skulde arbeidspotensialene i de to krigsgrupper utgjøre ca 4:5.

Kaster en den kjensgjerning i vekt-skålen at det europeiske kontinentets arbeidspotensial er sammenfattet i en sluttet blokk, og dermed organisatorisk kan settes inn og ledes sentralt, har her den så eminent viktige fordel av den „indre linje“, som gjelder militært, også rustningsstrategisk likeså stor betydning, noe som forøvrig også gjelder for aksemaktenes partner i Øst-Asia, Japan. Tremaktpaktens fienders arbeidspotensial er spredt over alle verdensdeler og trenger for en sammenfattet innsats en så komplisert organisatorisk og trafikkmessig ledelse — en behøver bare å tenke på sjøvegene og ubåt-slaget — at tallovervekten som bokmessig allerede er liten, derved blir illusorisk.

Hertil kommer til tremaktpakt-frontens fordel det store menneskereservoar i det erobrede østlige Europa, som ved siden av viktige landbruksarbeidere også avgir innsatsdyktige fagkrefter for bergverk og industri.

Og enno ett: Speers rustningsledelse hever de enkelte produsenters produksjonsmetoder opp av den privat-kapitalistiske spekulasjons sfære, men lar samtidig den sunne konkurranseånd komme til virkning. Det vil altså si å nyttiggjøre de enkeltes erkjennelser for alle. Hermed blir det samtidig banet veg for et fredelig næringliv, som gamle systemer overhodet ikke kan drømme om.

MENNESKER OG RUSTNINGSKRAFT

Enno et par tallsammenlikninger til Speers oversikt

For første gang i vannet. Riksmi-
nister Speer styrer en ny panservogn-modell gjen-
nom et elveløp for å prøve dens "vadeevne"

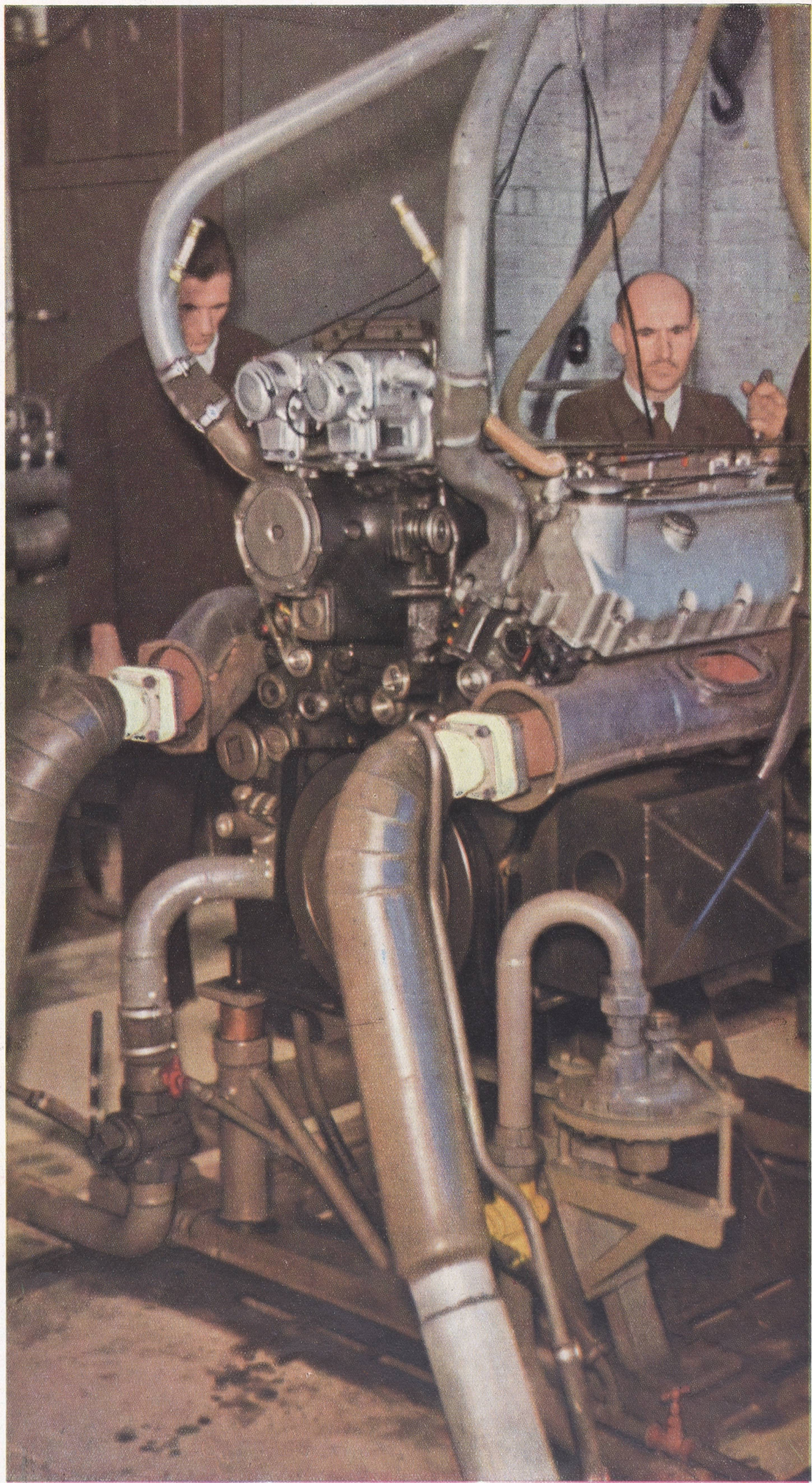

PANSER- MOTORER

Motor-kassene (venstre bilde) som er ferdig i råstøpning, blir ved motorfabrikkens transport-band til mange hundre hestekrefters pansermotorer. På prøvestanden (høyre bilde) blir hver motors ytelse og pålitelighet kontrollert, før den blir bygd inn i panservognen. Nedenunder: den nye modell til en panserrekognoseringsvogn blir prøvekjørt i vanskelig terreng av riksmminister Speer, konstruktører, panser- og motorfagmenn

PK-fotos: Krigskorrespondent Hanns Hubmann

Søderstrøm kjøper et ur

„Signal" viser her ved et eksempel fra førkrigstidens europeiske næringsliv hvordan et viktig problem kan løses fornuftig etter denne krigen

Et par år før krigen reiste herr Søderstrøm, en velhavende svensk kjøpmann, til Balkan. Han vilde knytte noen forretningsforbindelser her, se seg litt om i de sørøstlige land i Europa og rekreere seg i et helt annet miljø enn han i årevis hadde vært vant til deroppe i Sverige.

Herr Søderstrøm hadde et lite uhell: på reisen mistet han sitt verdifulle armbandsur. Men i den første byen han kom til på Balkan, fant han en stor og flott forretning, slik en er vant til å finne i Stockholm eller i Berlin, en kombinasjon av ur- og juvelerforretning. Han kjøpte seg et nytt armbandsur — riktignok var det på langt nær så godt og pent som det han hadde mistet, og dessuten måtte han betale mer for det enn det andre hadde kostet. Herr Søderstrøm ble dog holdt skadeløs i en annen henseende her i det vakre sørøst, også i materiell henseende. I hotellet fikk han f. eks. en herlig marmelade til frokost. Noe så lekkert hadde han aldri smakt. Herr Søderstrøm kjøpte seg et par små spann med denne vidunderlige og uhyre billige marmelade for å nyte den til frokost også i Sverige.

Tollen likeså dyr som varen?

Da han reiste tilbake til Sverige, ble riktignok denne marmeladen temmelig dyr. Ved hver eneste grense måtte han fortolte den, og da han måtte over mange grenser, før han kom heim til Sverige, utgjorde tollene til slutt meget mer enn den opprinnelige prisen for marmeladen. Da han endelig kom til Stockholm, var det av den billige vare blitt en meget dyr en.

No så herr Søderstrøm nærmere på sine innkjøp. Han hadde kjøpt et enkelt armbandsur, som var temmelig dyrt. Han hadde envidere kjøpt en meget god og billig marmelade, som imidlertid til slutt var blitt meget dyrere. Hvem er no skyld i dette? Hvor kommer uret egentlig fra? Er det fabrikkert i det landet hvor han kjøpte det? Herr Søderstrøm åpner kapselen på det lille uret og oppdager et sveitsisk firmamerke og på tallskiven et tysk firmamerke. No vet han at selve urverket stammer fra Sveits, men uret er blitt montert i Tyskland. Hvorfor var no uret så dyrt i det landet han besøkte der i sørøst? Løsningen er i grunnen helt enkel: i det landet fins det bare en liten urfabrikk, som av den grunn arbeider forholdsmessig dyrt og trenger en høy tollbeskyttelse for ikke å ligge under for den overmektige utenlandske konkurransen. Det fører til at urene der er dyrere enn andre steder, naturligvis meget dyrere enn i Tyskland og i Sveits.

Og omvendt: hvordan er det med marmeladen? I det sørøstlige Europa vokser den herligste og billigste frukt, og der kan en også kunsten å fabri-

kere den beste marmelade. Men hvor god og billig den enn er, så frykter andre stater på en måte denne marmeladen, for også andre land har marmeladefabrikker, og disse fabrikker skal beskyttes mot den fremmede konkurranse — ved hjelp av tollsatser, som overalt forhøyer prisen.

No tenker herr Søderstrøm videre: kunde en ikke komme ut av disse mislighetene? Det står vel fast at det overalt kunde kjøpes mer og livsstandarden heves, hvis ikke denne merkverdige statsinnretning, tollene overalt vilde fordyre og vanskeliggjøre levesettet? La oss holde oss til det konkrete eksempel: det kunde selges flere armbandsur på Balkan, og på den annen side kunde det i alle land finnes avsetning på mer marmelade, hvis den tåpelige tollene ble avskaffet!

Det er egentlig soleklart, og en måtte no spørre seg selv, hvorfor politikken, folkeøkonomien ikke retter seg etter det, og hvorfor en ikke helt enkelt opphever all toll?

Følgene av et splittet kontinent

Men så enkelt er det no ikke. I det gamle Europa, i dette sønderrevne politiske landskap, på dette meningløst splittede kontinent, var alle stater ut fra nasjonal selvoppholdelsesdrift henvist til i så stor utstrekning som mulig selv å framstille alle de produkter som deres befolkning trengte. For i det gamle Europa var jo stadig faren for politiske forstyrrelser, faren for krig — og i krigstid må enhver se til å komme ut av det med det han har og det han selv framstiller — for i krigstid stenges grensene, og nasjonene er henvist til seg selv. Det var den egentlige grunnen til tollvirvaret i det gamle Europa, og denne „sikkerhet", som de enkelte folk måtte skaffe seg, ble betalt med en alminnelig fordyrelse av livsbehovene.

Sunn arbeidsfordeling

Kontinentet vil måtte løse dette problemet, og det vil også i økonomisk henseende ta lærdom av denne krigen. Kampen for selvoppholdelsen tvinger nasjonene til å overvinne sine indre-europeiske konflikter. Men da kan de i økonomisk samarbeid huske på de fruktbare prinsipper i alt økonomisk liv, på det grunnprinsipp, som det økonomiske liv har begynt med, arbeidsfordelingen.

Det landet på Balkan, som her har vært nevnt, vil kunne stole på at produktene av dets fortrinlige frukt-konservering vil komme til å få et langt større marked enn tidligere i hele Europa. Det er som sagt bare ett eksempel av mange, på nederlandske grønnsaker f. eks., på ungarsk fuglevilt, på italiensk silke, svenske maskiner, rumensk bensin, serbisk kopper, fransk vin og sveitsiske kniplinger.

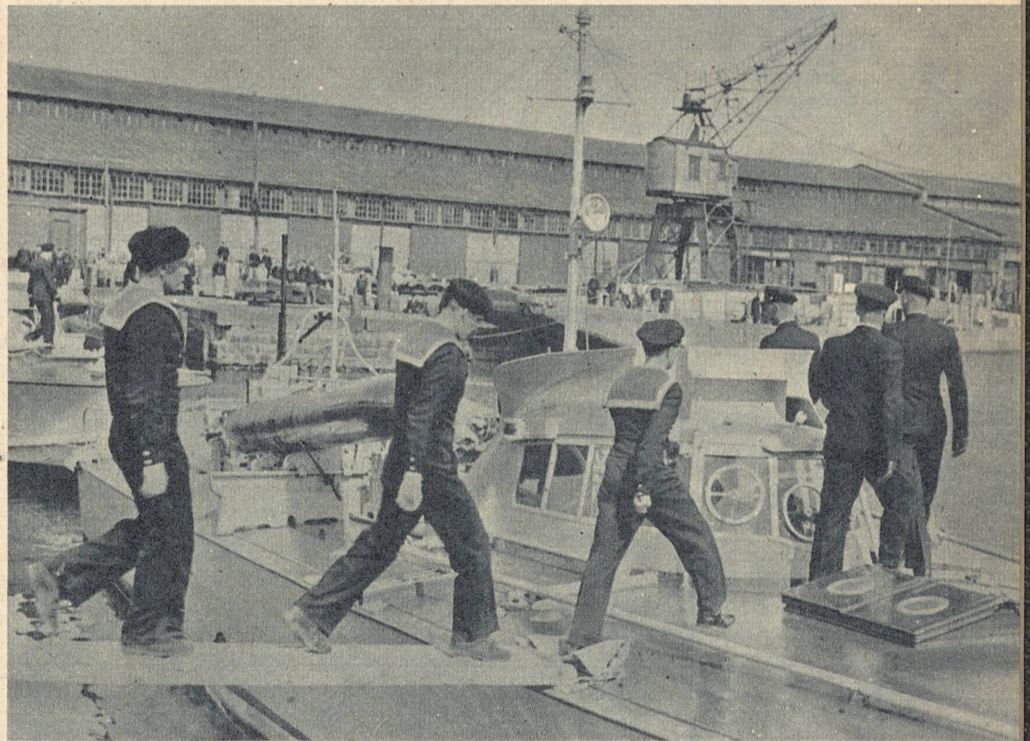
Et økonomisk enig Europa, som ikke lenger er splittet av tollskranker, vil være ett eneste sluttet marked med store avsetningsmuligheter.

Et symbol på våpenbrorskap. Den tyske kommanderende admiral Ostland går sammen med representantene for den italienske og finske marine langsmed det tyske marine-æreskompanis front

Kamerater på Europas hav

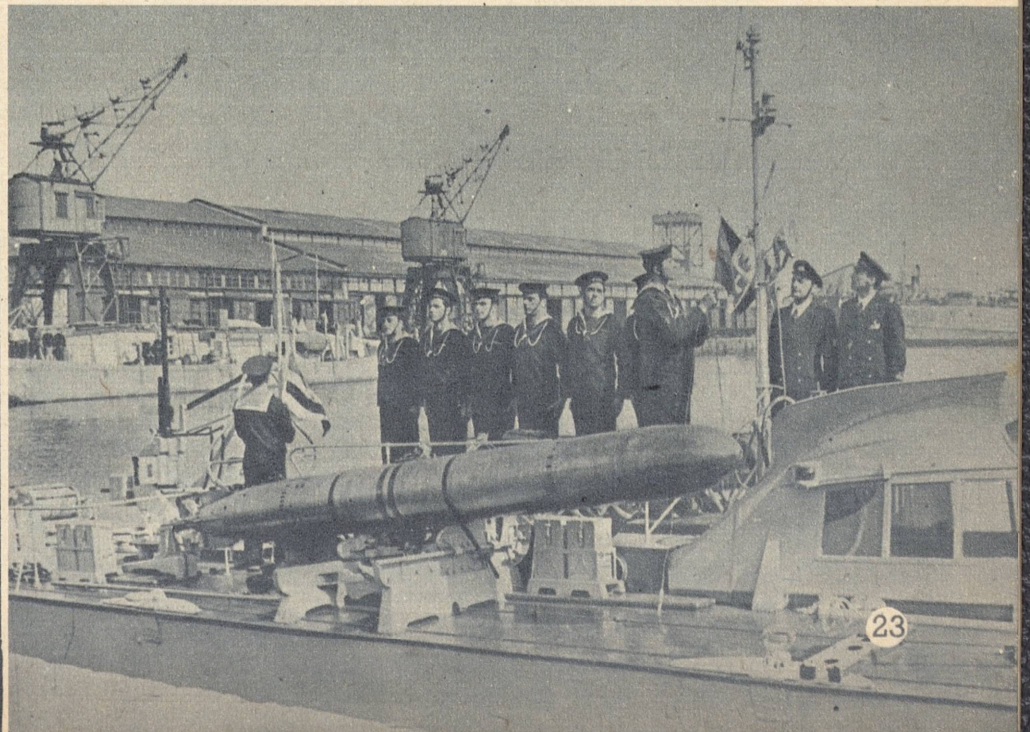
Den finske marine overtar i en heimhavn italienske hurtigbåter av typen MAS

Et stolt øyeblikk. De finske besetninger går ombord og tar sine nye båter i besittelse. De skal no fore båtenes ærerike tradisjon videre i nordiske farvann

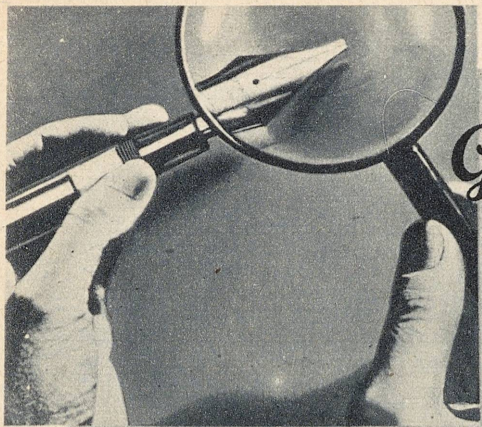
Kongesangen og La Giovinetta lyder ... Det italienske krigsflagg og kommandorimplen fires ...

PK-fotos: Krigskorrespondent Pietzuch

← **Brunt i brunt og grønt i grønt.** Ovenfor: Ødelegelsesfly, som går til dypangrep, og nedenfor: en tung haubits, som plasseres i ildstilling — Begge bilder forteller om den alltid overraskende virkning av kamouflasjekunsten i denne krigen

K-fotos: Krigskorrespondent Marquardt, Hubmann

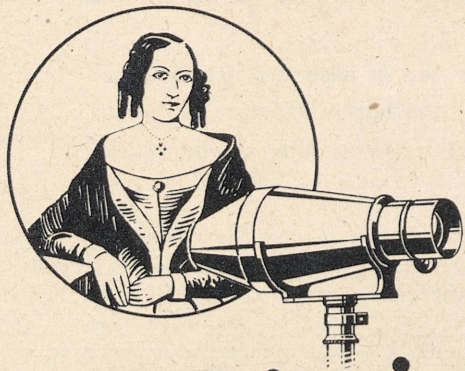
*Glatt og
skinnende*

som silke er spissen på
enhver

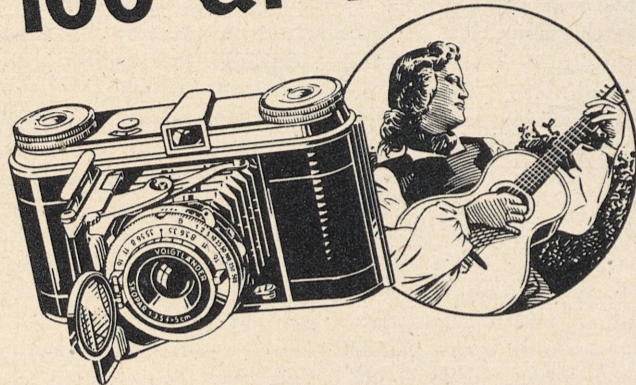
Kaweco
penn

Derfor glir *Kaweco* så
fjærlett over papiret.

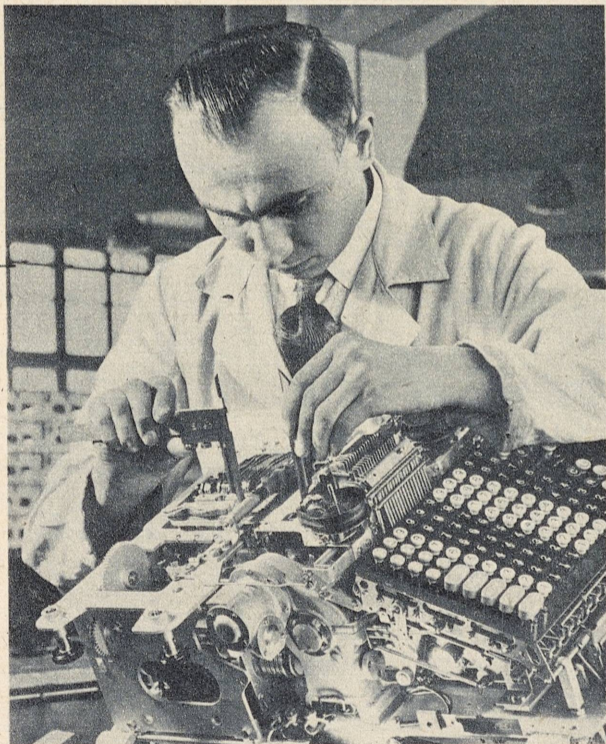
De moderne *Kaweco* skrivesaker viser
man Dem gjerne i forretningene.

100 år i foto

Voigtländer

CONTINENTAL

Bokholderismaskiner er tysk presisjonsarbeid. De erstatter
manglende arbeidskrefter og gjør det mulig å mestre vanskelige
organisasjonsoppgaver hurtig og sikkert.

Representert i alle land.

WANDERER-WERKE AKTIENGESELLSCHAFT

381

FARVEBÅND
BLÅPAPIR
MANGFOLDIGGJØREL-
SESAPPARATER
STENSILER
MANGFOLDIG-
GJØRELSESFARVE

Geha

GEHA-WERKE
HANNOVER

I Pas de la Casa begynner reisen. Her er den franske og andorranske grense- og tollkontroll. Bil og bagasje ble nøye undersøkt. Og så ruller bilen på en god veg inn i Pyrenéenes fjellverden

„Signal“-korrespondenten noterte ...

Vår korrespondent Leopold Fiedlers bilder og notiser fra en reise gjennom Pyrenéer-halvøyas tre land

ANDORRA

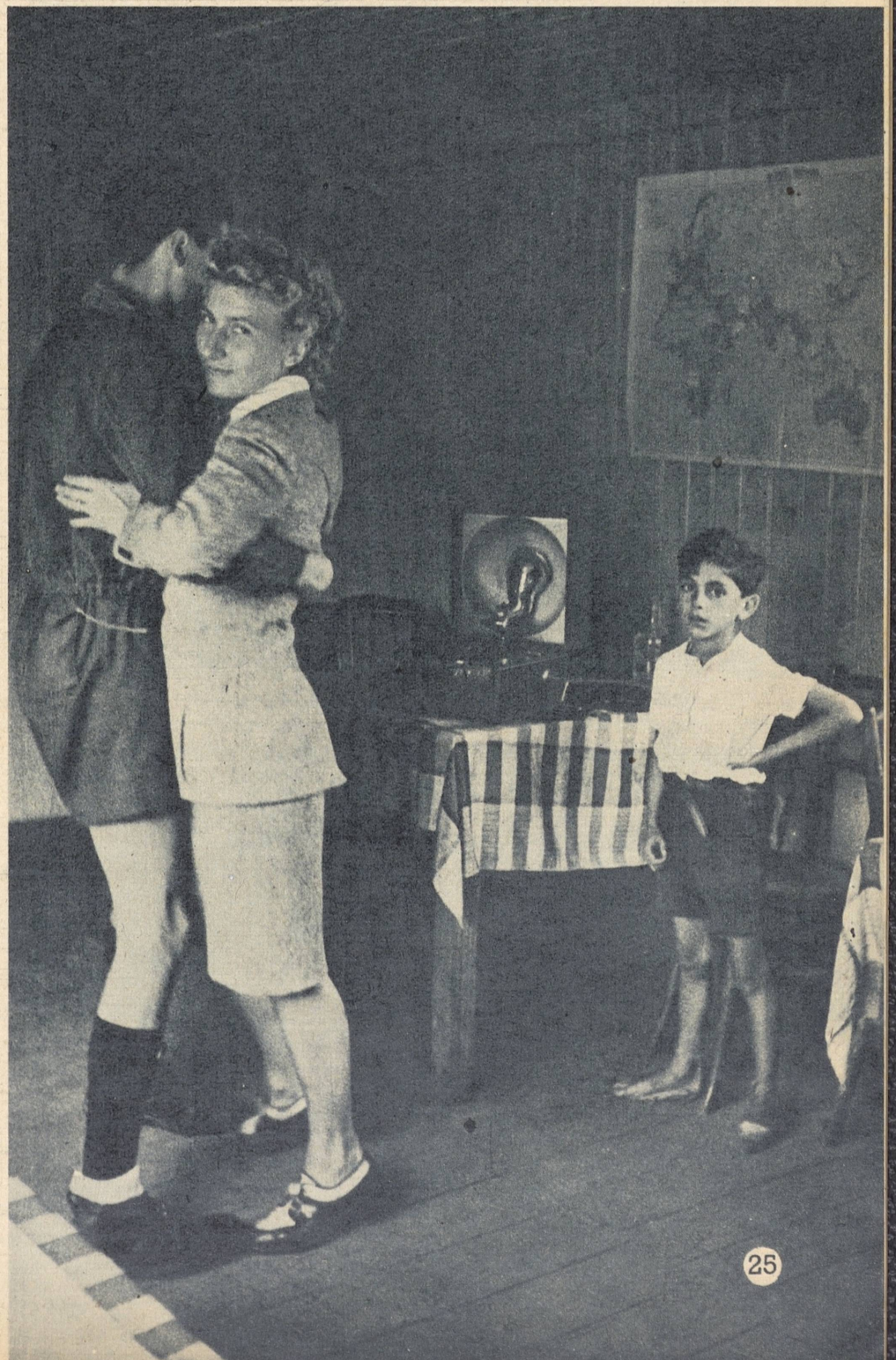
... . Stortet passveg i 2400 meters høyde. Herlig utsyn, vakre romanske

kirker. I Las Escaldas godt hotell, værelse med varmt vann. God vin. Andorra én av de minste stater i verden, bare seks kommuner. Kjør ikke altfor fort ...

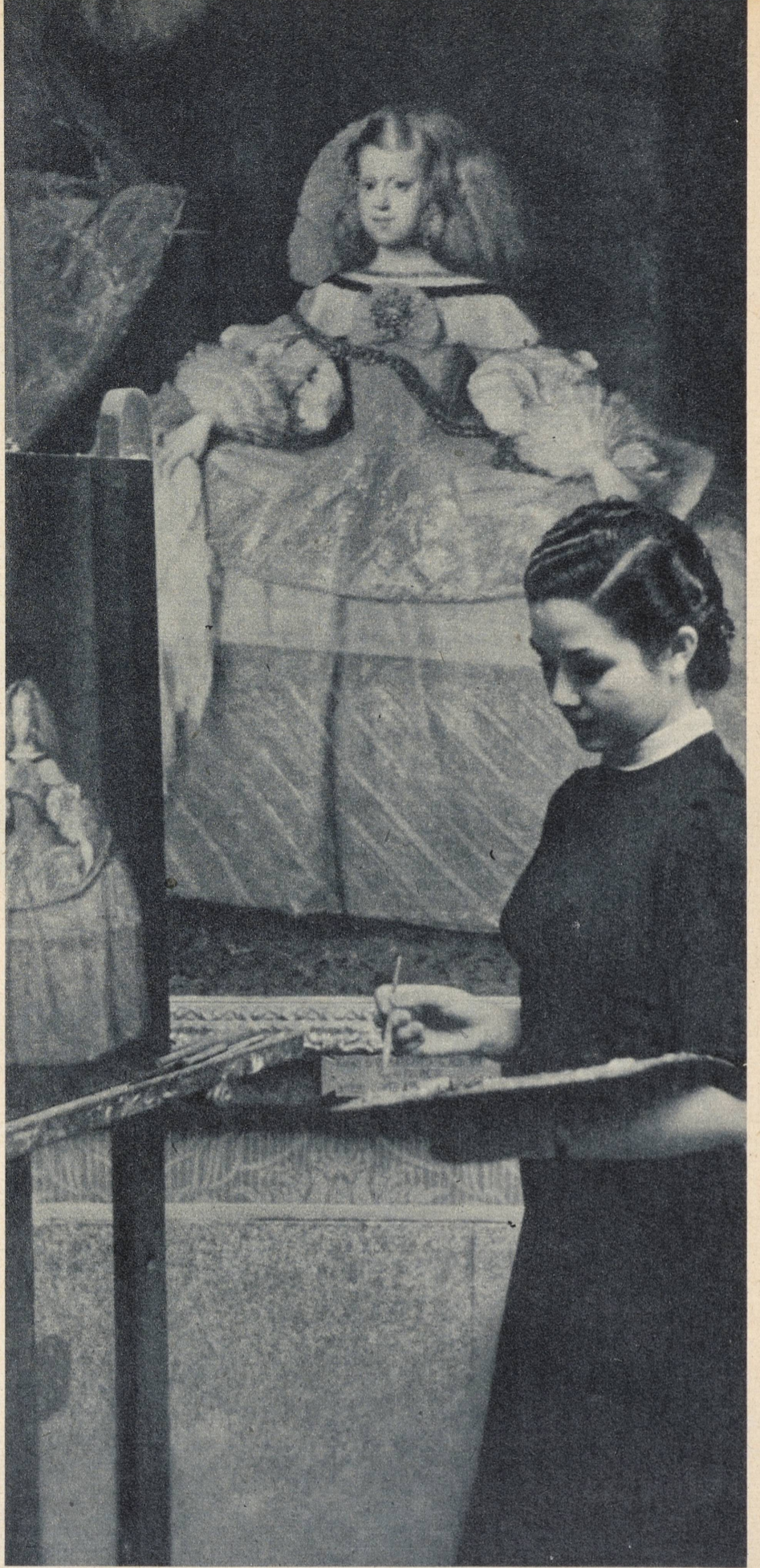
↑ Alarm i den første landsbyen. Landstrykere har stjålet to får og landsbyfogden har kalt sine menn til våpen. Andorra har nemlig ikke noe politi

Utenlandsk dans. De franske myndigheter utsteder grensepass med én times gyldighet for folk som vil ta en „utenlandstur“. Den timen rekker akkurat til for en tango i „utlandet“ og et måltid — uten merker

I krig og fred like uforanderlig: folkefesten, ferja'en. Her ser en de vakreste drakter i verden, båret av de vakreste unge piker

Den som vil beundre kunstsatter, må reise sørvestover. Overalt ellers i Europa ligger kunstsatterne i tilfluktsrommene. Pradoen i Madrid har en av de verdifulleste samlinger i verden

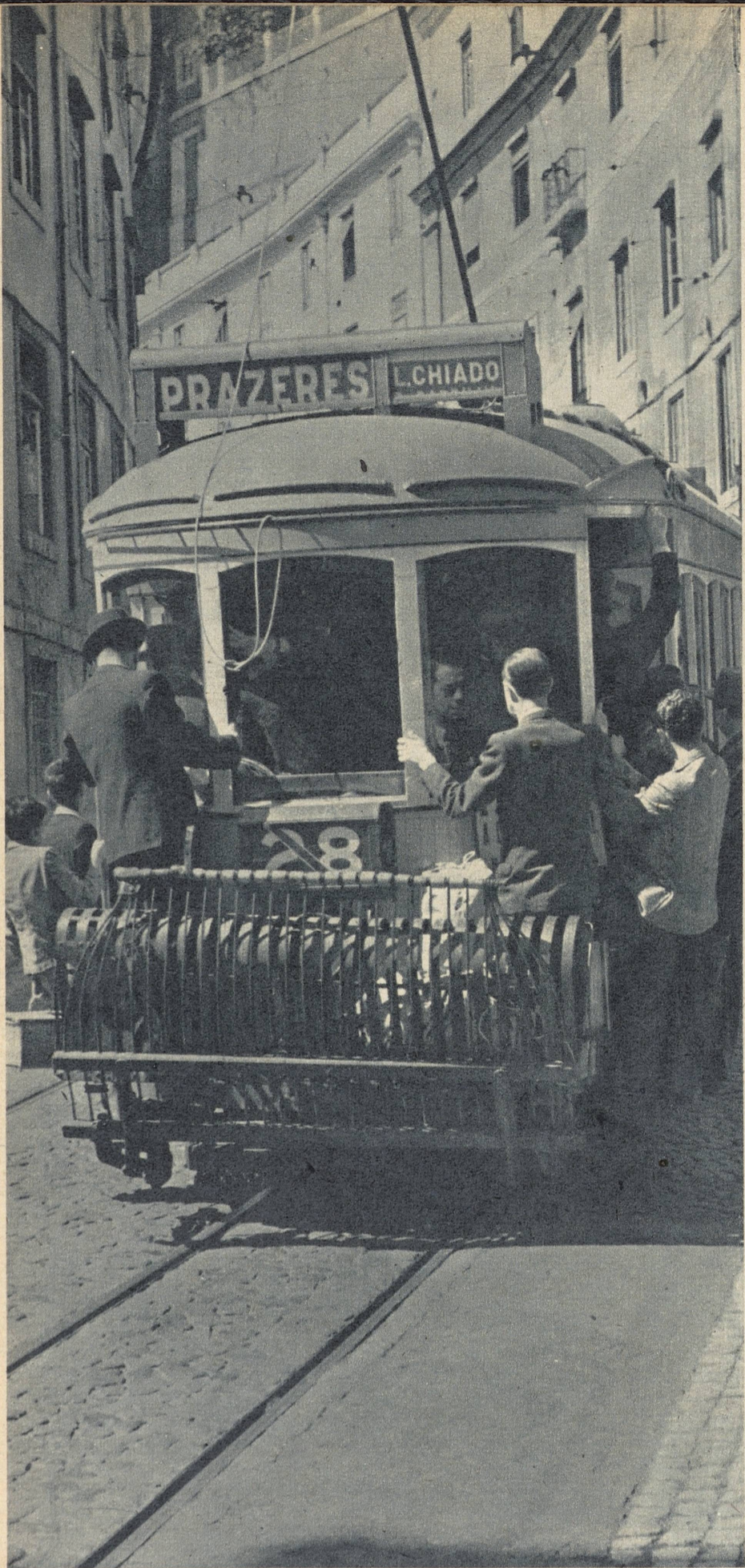

SPANIA

„ . . . Meget gode vejer, godt oppmarkert. Gjestgiverier tålelige, hotelene i byene gode. Menneskene velklædde og med godt humør. Mange nye hus og hageby-bebyggelser. Den 22. juni samtale med bønder i Burgos: „Jeg har ikke tid til å tenke på politik. Jeg har no dobbelt så meget jord som før

borgerkrigen, og det krever arbeid. Men vår kommune skal no få to traktorer.“ Den 28. juni samtale med kelner i Madrid: „Langsomt glemmer vi krigen vår. I mitt yrke kan jeg iakttå det godt, det går bedre dag for dag. Men no skal ingen forstyrre oss. Før vår fred vilde vi i dag kjempe akkurat like hardt som de gang.“ Spania har omtensomt delvis mobilisert etter amerikanernes innbrudd i Afrika. En ser mange soldater . . .“

← Hvem er den vakreste i landet? To og to til hest eller fem sammen i vogn, slik kjører en fram og tilbake på corsoen. Men bare ved en ferja. Hverdagen i Spania er også full av arbeid og strev

Også i Lissabon overfylte trikker. Bilene er så godt som forsvunnet, bensinen er strengt rasjonert og reservert for fiskerbåtene

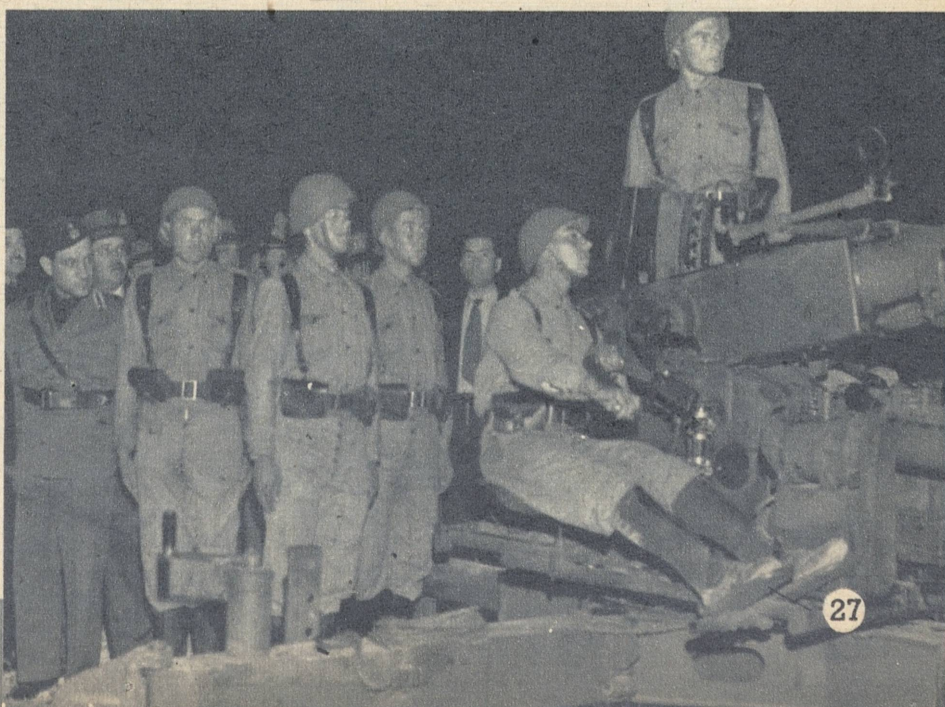
Som for hundre år siden: bestemors oljelampe. Portugal er fattig på vannkraft. Kull er det knapt om og de koster fremmed valuta. Derfor blir det spart på strømmen

PORTUGAL

... Land i periferien av begivenhetene? — Et eldorado for emigranter og spioner og politiske intriganter? — Neil Autoritær ledet stat, som kjemper innbitt for orden og fred. Salazar i en tale i juni 42: „Vår nøytralitet er ikke noe definitivt, den er gjenstand for en stadig revisjon.“ „Alt

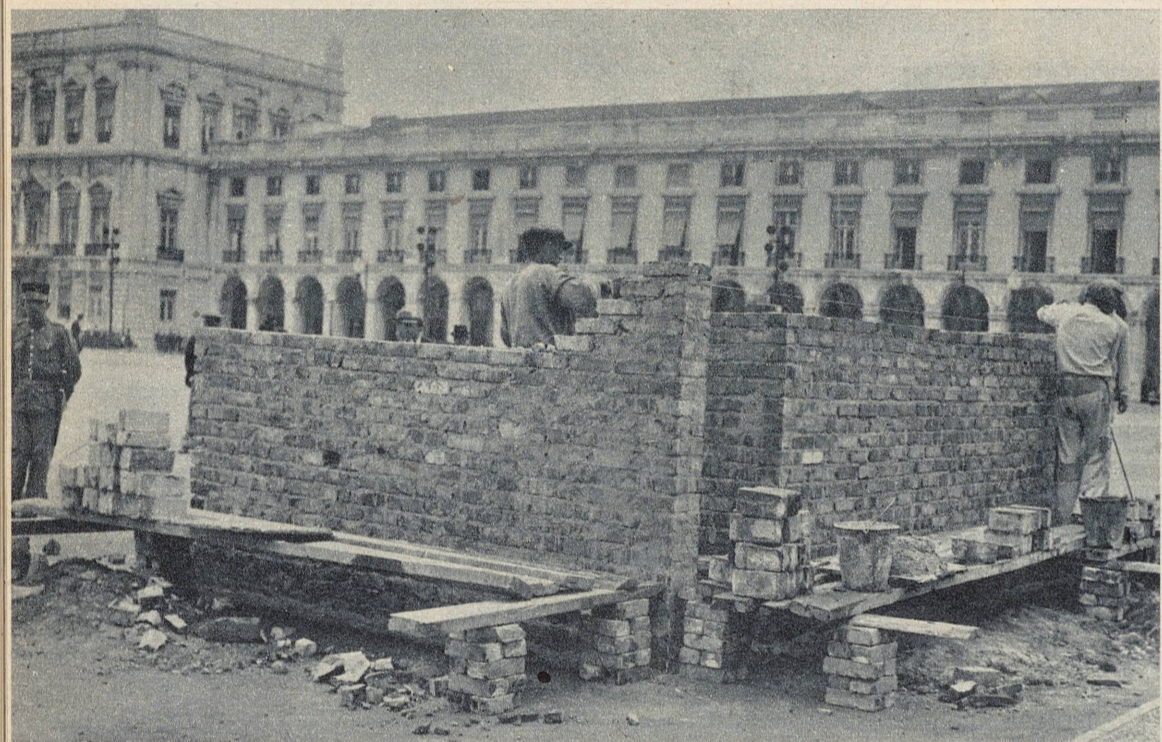
lenge før krigen har vi tatt parti.“ — Mannen på gaten: „Salazar vet hva som skal skje.“ Mars 1939 ikke-angrepspakt med Spania, i desember 1942 utvidet til vennskapspakt, opprettelsen av peninsular-blokken. — Gatebildet forandret. Få biler. I havnen klipperbåter og engelske lastebåter. Allikevel mangel på råstoff og levnetsmidler. Englands gjeld til det lille Portugal er 3½ milliard escudos . . .

→
Moderne soldater ved den moderne luftvernkanon. Siden krigen er rykket nærmere, står øvelser og manøvrer på dagsordenen

Lyskastere over Lissabon. Men tross lyskastere og opplyst
by flyr engelske fly stadig over portugisisk overhøyhetsområde

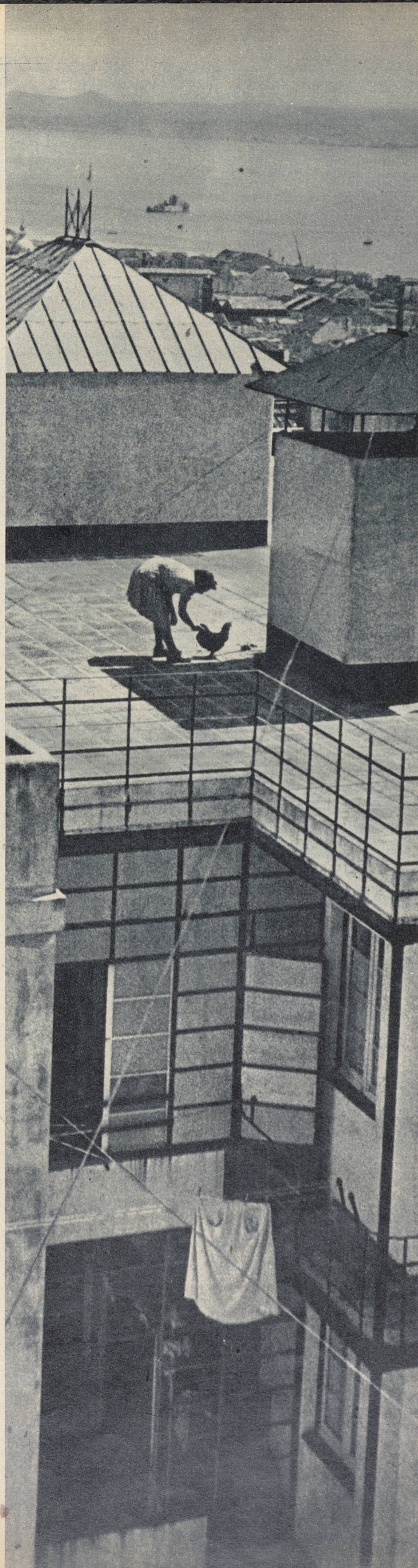

Overalt i byene og ved kysten oppstår det barrikader. Portugal vil forsvare seg mot
ethvert forsøk på å krenke dets nøytralitet. Dets soldater står med geværet ved foten

↑ I det syttende år etter den portugisiske
revolusjon: En ny ungdom er vokst opp

Autarki i takhagen. Det blir et egg
hver dag—tross rasjoneringen . . .

MOUSON LAVENDEL

WHEN

Jakt - sports - og forsvarsvåpen

10 - tastet adderings - og bokholdermaskiner

presisjons - finmålingsverktøy

F. OLLERICH

S 22
MAUSER-WERKE A.-G. OBERNDORF/N.

„Levende verktøy“

er titelen på den kjente filmen som viser tennenes viktighet og følgen av dårlige tenner. På samme måte som en må anvende og pleie f. eks. kniver og sakser, der har samme egenskap som fortennene, må vi også behandle tennene våre. Forlang gratisbrosjyren „Gesundheit ist kein Zufall“ fra Chlorodont-Fabrik, Dresden N 6.

Chlorodont

viser vegen til riktig tannpleie.

ZEISS IKON

ZEISS IKON AG. DRESDEN

INFORMER DEM NU, KJØP I FREDSTID
SKARPMOEN & CO., DRONNINGENS GATE 36, OSLO

Bilder, som betyr verden

„Bredder, som betyr verden“, kaller skuespilleren scenen. Men ikke bare breddene, nei, hele sceneriet gir en denne forestilling. — I Tyskland anses også teater som en rekreasjonsfaktor, og dermed også som krigsviktig. „Signal“ gir et innblikk i arbeidsmetoden til disse scenedekoratørene, hvis prestasjoner har verdensry

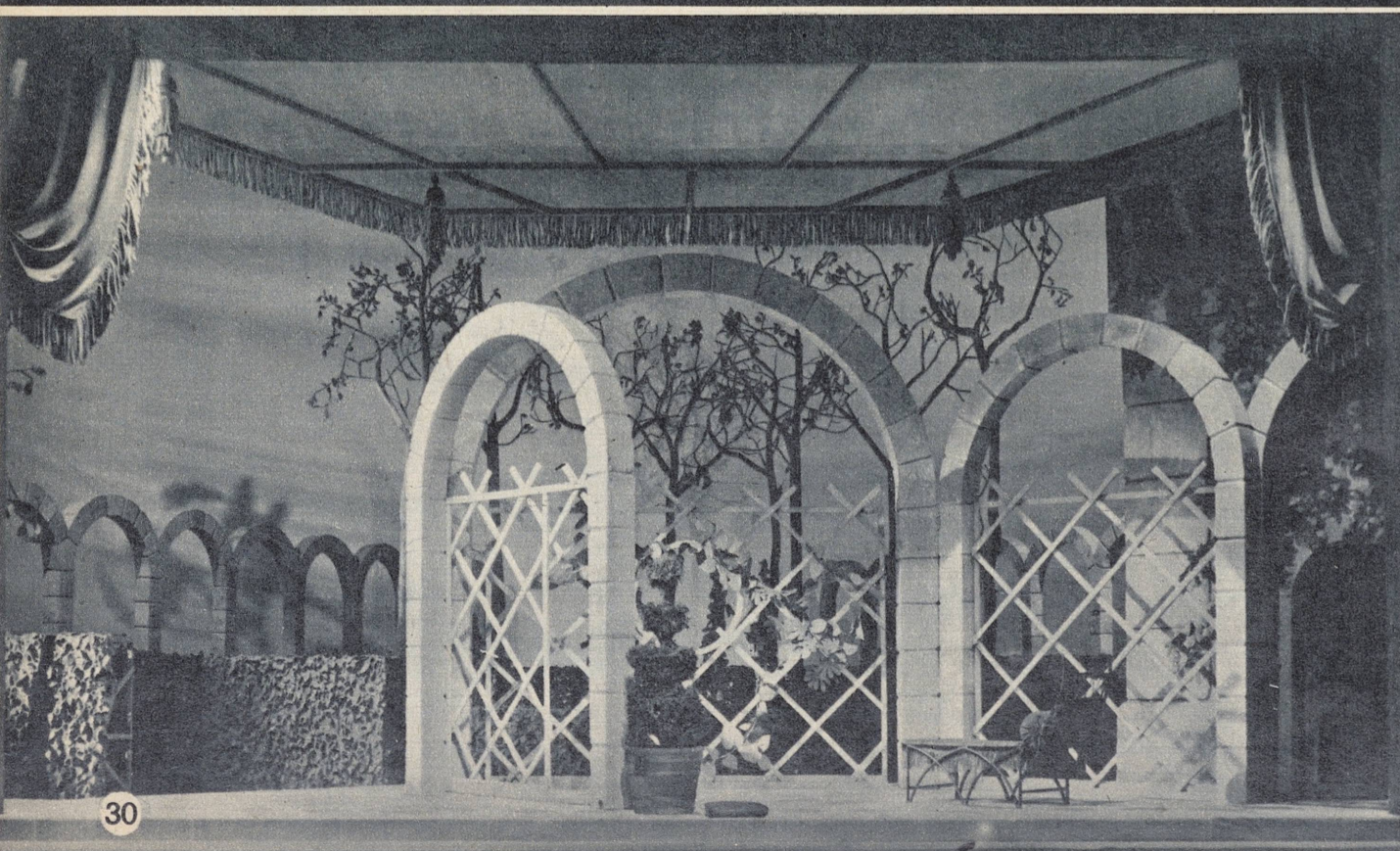
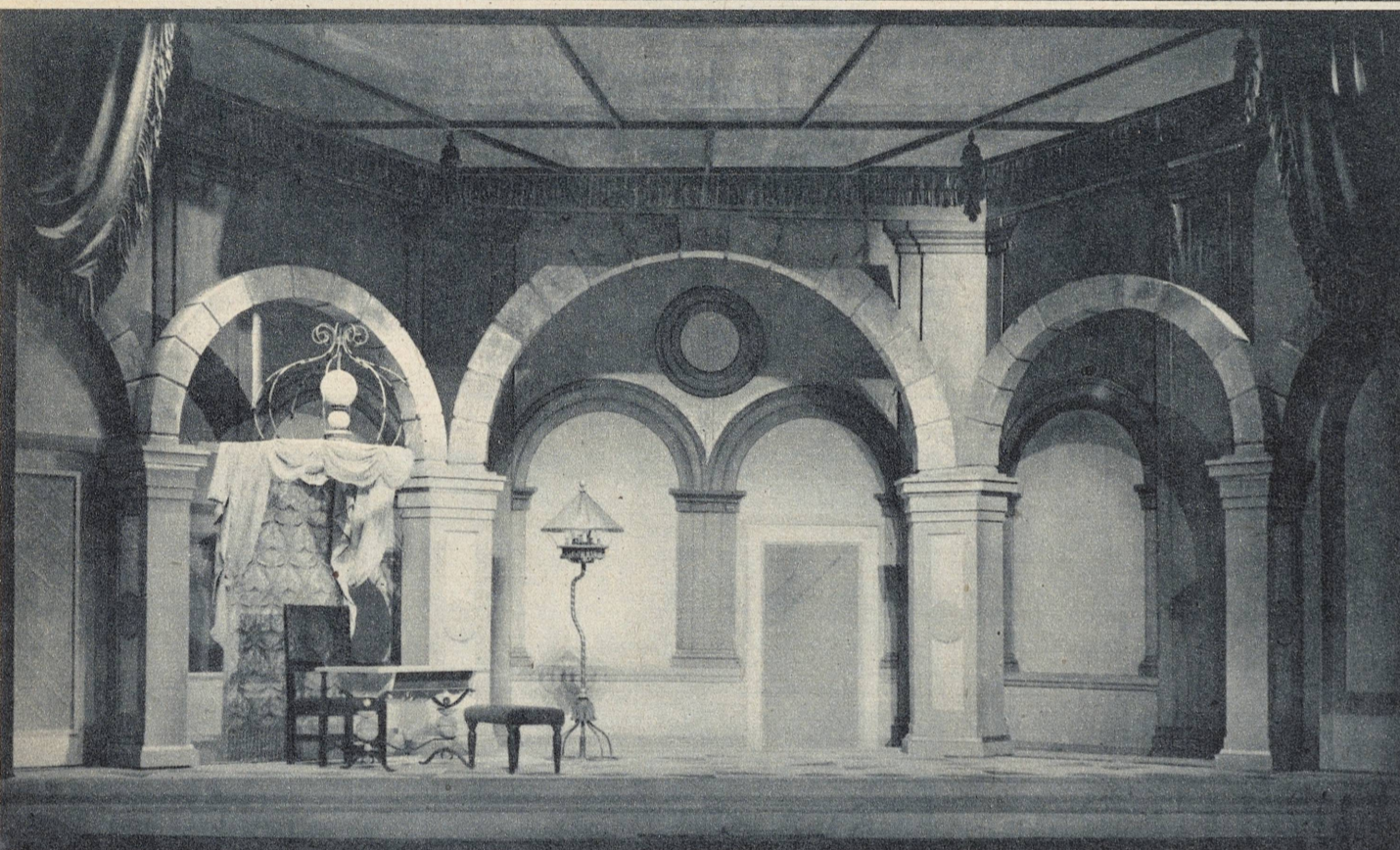
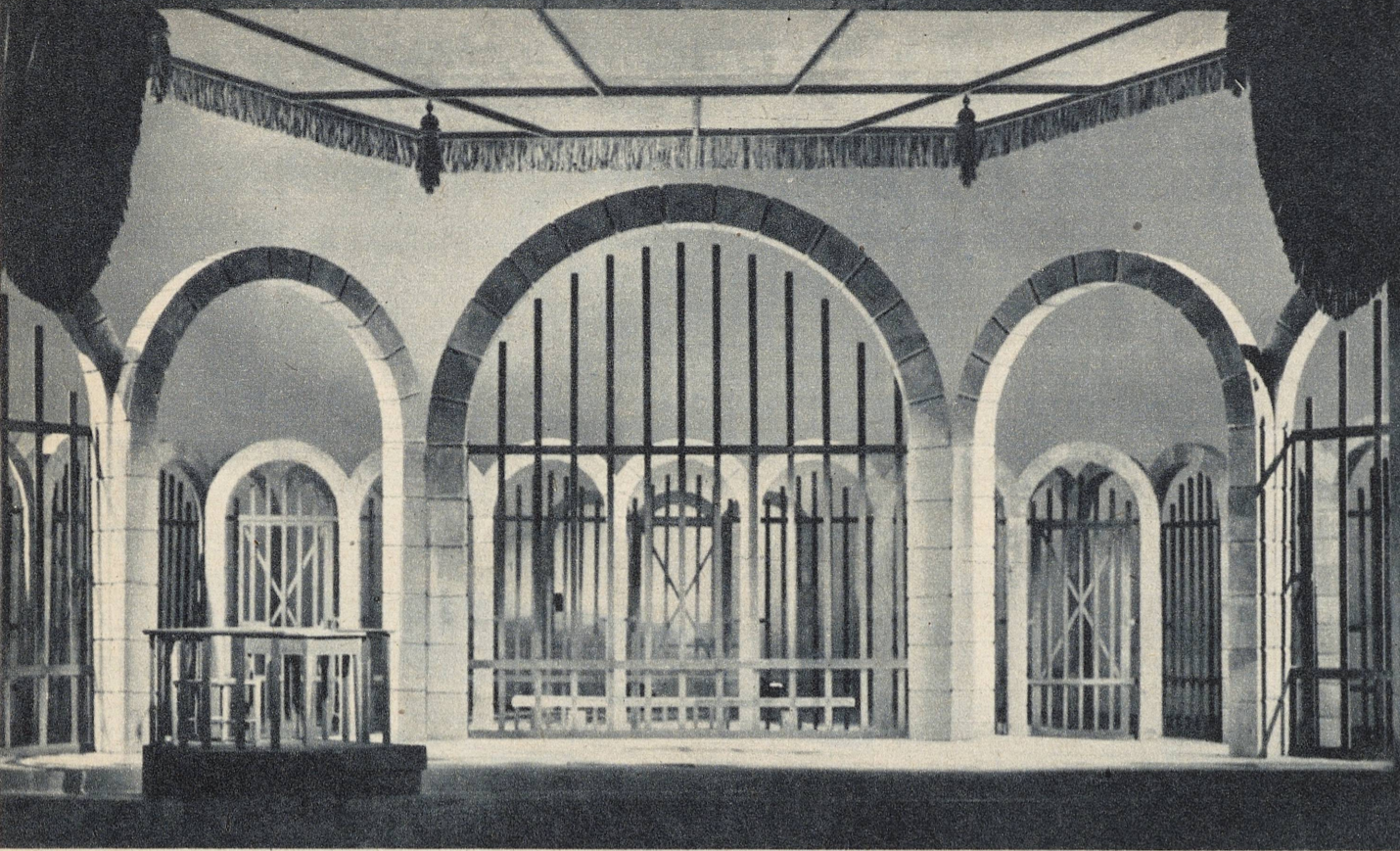
Hvis det samme Shakespearestykket ble spilt i hvert av Tysklands ca. 360 teatre, vilde det stadig være en ny, men like betydningsfull opplevelse. Verkets ånd vilde ganske visst bli stående i forgrunnen. Men ikke bare skuespillerne vilde ha en andel i dette, som legmannen vel tror, men i like høy grad regissoren og scenedekoratøren.

I dag betrakter en med største interesse nettopp scenebildets utvikling, som den optiske formidler mellom verk og publikum. De store tyske teatres kjente scenedekoratører står også til rådighet for de små provinsteatre, ja, de små scener får sågar av staten leilighetsvis hele utstyr av kjente scenedekoratører, forat hele Tyskland skal holde tritt med den fremadstrebende utvikling.

En spør seg selv hva denne utvikling enno vil oppnå, da alle teknikkens nyervervelser alt står til scenens rådighet. Men scenedekoratøren av i dag er opptatt med å innskrenke sin makt over de elementene, som teknikken anviser ham, uten derved å gjøre den forvente tilskuer nøktern med snerpet saklighet. I nyinnspillingen av Shakespeares „Measure for Measure“ i Berlins Statsteater stiller f. eks. scenedekoratøren Rochus Gliese hele handlingen overfor en rekke vekslende arkaier. Ved siden av en bemerkelsesverdig forenkling av sceneoppbyggingen betyr de en enhetlig linje i et stykke med mange bilder. For nyinnspillingen av Shakespeares „The taming of the shrew“ har Traugott Müller nok med ett bilde: en hvitkalket mur, som går i en halvrunding om scenen. Skuespillernes livlige bevegelser, de friske farger på kostymene (den grelle rødfarge i Katharinas kjole: symbol på hennes urolige hjerte, eller det bleke dueblå i Biancas gevant: symbol på en charmerende og sart ungpikesjell), virker sterkt på tilskuerne nettopp på grunn av bakgrunnens ensformighet. Han oppnår således en sterk, symbolsk sammenheng, som kommer verket og oppføringen til gode. Samtidig løser han på en heldig måte en oppgave som enhver scenedekoratør er stilt overfor i dag: han retter seg etter den innskrenkning, som krigen også har pålagt teateret — uten å hindre scenebildets og dermed den tyske teaterkulturs utvikling.

Tre ganger sceneforandring i Shakespeares „Measure for Measure“ ved den siste nyinnspilling i Berlins Statsteater. Scenedekoratøren Rochus Gliese skapte en enhetlig virkning ved å beholde portbuene, det overtrukkede tak og forhengene som var drapert på sidene

En ny by oppstår. Teatermaleren har det største verksted i teateret. Kjempemessige lærerstykker dekker gulvet, og penselen ser ut som en feiekost

Ikke bare for medisinerere

Röntgens x-stråler har tyve år etter oppdagerens død erobret områder, som ingen dengang hadde kunnet drømme om. „Signal“ beretter her om det

En aften seint på høsten 1892 eksperimenterer en tysk professor med katodestråler i Würzburg-universitetets laboratorium. Det er ikke noe underlig. Heller ikke at professoren har fått sengen sin hit for å kunne sove inne i eksperimentrommet.

Han vet enno ikke at denne kvelden vil bringe ham noe særlig, da han under eksperimenteringen ser katoderørerne lyse opp i et underlig lys, som han enno aldri har sett. Han skjerner av rørene med svart papir. Men uten resultat: strålene trenger igjennom papiret. No holder han et trebrett foran rørene. Men heller ikke dette hjelper. Og no blir vitenskapsmannen oppmerksom, det er noe uhorst nytt: stråler, som trenger igjennom papir og tre. Da han så får hånden sin mellom rørene og en fluorescens-skjerm, som er stilt opp i nærheten, oppdager han forbauset beinskjelettet av hånden som skyggebilde på skjermen. Professor Wilhelm Conrad Röntgen vet straks at han her har gjort en betydelig oppdagelse. Etter et par videre forsøk som alle gir det samme resultat, setter han seg ned og skriver med den ham særegne nøkterne saklighet, sin beretning på noen få sider „Om en ny art stråler“, som snart vekker den største oppsikt i hele verden. De nyoppdagede stråler, hvormed det no vil være mulig å gjennomlyse det menneskelige legeme og erkjenne den faste materies struktur, kaller han x-stråler.

En dårlig elev

For tyve år siden, i februar 1923, døde professor Röntgen i München. Hans løpebane er ikke uten merkeverdigheter. Det kan være en trøst for dårlige elever og slike som var det eller vil komme til å bli det, å høre at denne Röntgen som så mange berømte menn var en dårlig elev. Han ble jaget fra skolen og dumpet til eksamen. Lærerne lovet seg ikke meget av ham. Allikevel vilde sønnen til den rhinske tøfabrikant Röntgen ikke bli kjøpmann som faren; han besluttet seg til å studere maskinbygging. Det var dengang ikke noe særlig fornemt studium, og en behøvde ikke artium for å gå i gang med det. Han dro til Sveits.

Hans professor i Zürich, som særlig beskjeftiget seg med elektrofysikk, oppdaget snart at det var noe ekstra ved denne unge Röntgen og tok ham med seg da han flyttet til Würzburg. Her tar endelig Röntgen, som gjerne vilde bli privatdosent, artium med en litt foraktelig gestus, fordi denne formalitet no engang forlanges. Og her i Würzburg gjør han så seinere sin sensasjonelle oppdagelse.

Nye røntgenforskninger

I 1905 fant den første internasjonale røntgenkongress sted i Berlin. Siden da drøfter no vitenskapsmennene regel-

messig sine erfaringer på røntgenkongresser, og de framskritt som er gjort siden oppdagerens første forsøk, er så kjempemessige at røntgenologien er blitt et spesialfag. Ved fire tyske universiteter er det i dag innrettet særlige professorater for medisinsk stråle-lære.

Røntgen-diagnostikken har i dag oppdaget metoder som ved hjelp av en „kontrastgrøt“ no gjør det mulig å se også indre organer, som lunge og mage, og det er for kort tid siden lykkes å finne et kontrastmiddel for røntgenfotos av hjernen. En skyggedannende væske, som blir sprøytet inn i halspulsåren og som raskt sprer seg i blodkarene, viser ved et røntgenfoto lægen svulster eller skader i hjernen og gjør det mulig å foreta et kirurgisk inngrep.

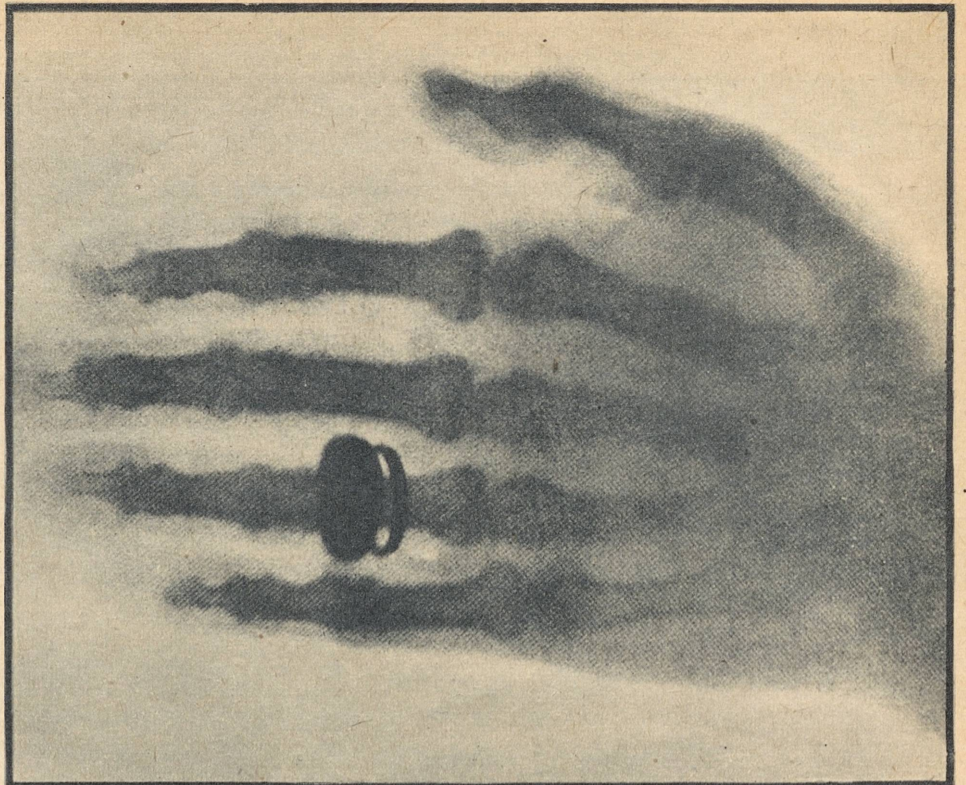
Et helt land — røntgenfotografert på fire måneder

Røntgendiagnostikken er ikke forblitt noen så spesiell undersøkelsesmetode at den bare kan anvendes i enkelte kompliserte tilfelle. Den har i dag vunnet en bred, alminnelig betydning og er blitt uunnværlig for overvåkingen av folkehelsen. I 1939 ble det i Mecklenburg i Tyskland foretatt et masseforsøk, som var helt enestående i verden. Ved hjelp av en av tyske forskere utviklet „røntgenskjerm-bilde-metode“ ble 680 000 mennesker undersøkt — i tiden mellom 13. mars og 13. juli — med henblikk på tuberkulose og kreft. Under ledelse av professor Holfelder fra Frankfurt ble det da på enkelte dager tatt opptil 20 000 fotos. Slike masseundersøkelser med røntgenskjerm-bilder blir i dag gjennomført overalt, i skoler, fabrikker, gruver og framfor alt ved forsvarsmakten. Tuberkulose og kreftsykdommer blir herved oppdaget på et meget tidlig stadium og kan helbredes i tide.

Først seinere har en oppdaget at x-strålene, som opprinnelig bare tjente til å oppdage sykdommer, i forsiktig dosering også kan benyttes til helbredelser.

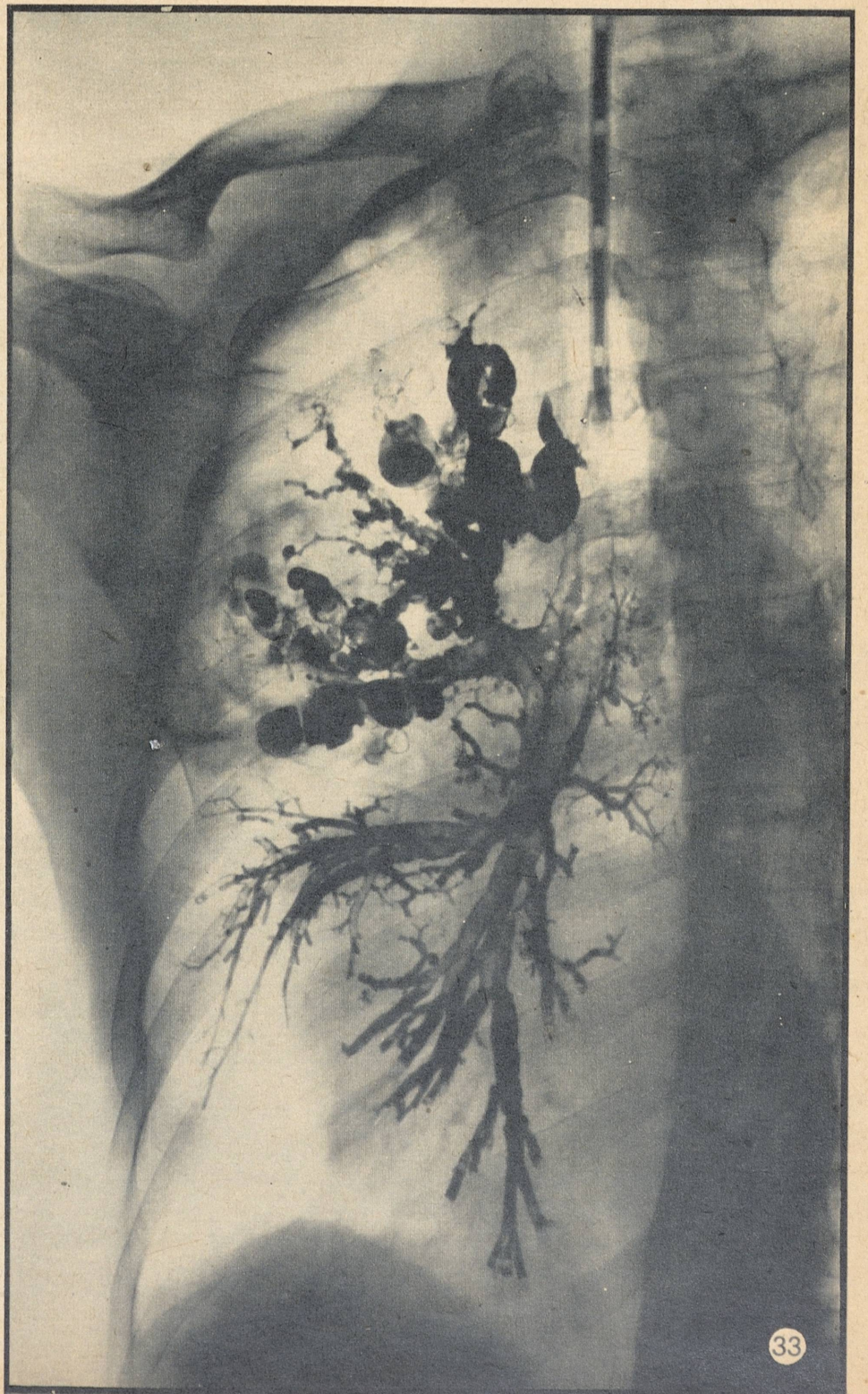
Men strålenes biologiske virkninger rekker langt utover medisinsens område. Med deres hjelp er det således nylig lykkes å dyrke planter og kornsorter, som er uimottagelige for visse sykdommer. X-strålene hjelper også teknikken med sin materie-gjennomtrengende kraft. De viser forskeren strukturen av ugjennomsiktige stoff og hjelper teknikeren til å oppdage eventuelle feil ved støpegods eller ved en ståltråddine, som han ellers ikke hadde kunnet se.

Röntgen opplevde selv en del av denne utviklingen. Han kjente betydningen av sin oppdagelse, og allikevel har den videre utvikling av røntgenologien langt overtruffet hans egne forventninger.

Det eldste røntgenbilde. „Signal“ viser her det første røntgenbilde: det er venstrehånden til Röntgens hustru. For omtrent et halvt århundre siden oppdaget Würzburger universitetsprofessoren Wilhelm Conrad Röntgen x-strålenes hemmelighetsfulle kraft. Menneskeheten hadde dermed fått en av de største og mest velsignelsesrike oppfinnelser i hele historien

Det seineste framskritt. De sarte vev blir synlige! Ved hjelp av spesielle kontrastmiddel kan de no gjøres synlig i skyggebilde. Her viser vi et særlig fint foto: gjennom den ovenfra kommende tynne slangen som vi ser på bildet, er det blitt fylt en bestemt olje i den ene lungens luftveger. Lægen kan da straks oppdage de knolleliknende, sykelige forandringer i bronkiene

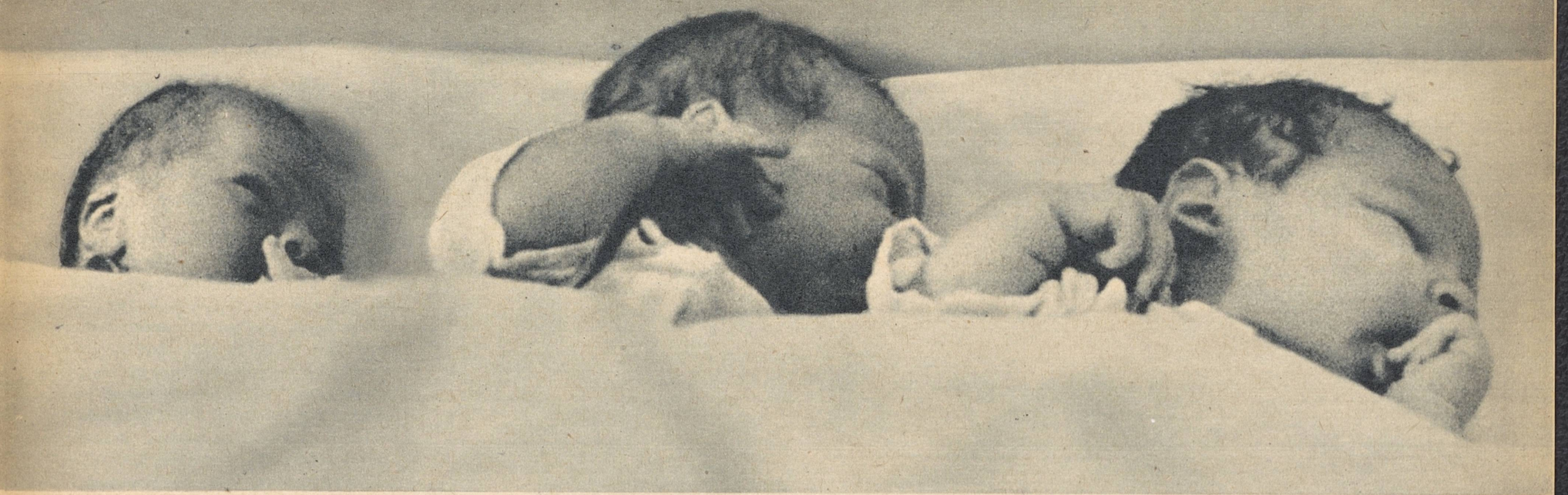

I venteværelset på en klinikk i Berlin: Den „vordende far“...

BILER, MOTORSYKLER, MOTORER

Berlins livsur tikker : hvert syvende minutt fødes det et barn

Det store øyeblikket er kommet : gjennom glassveggen ser faren barnet sitt for første gang.

Hver dag 200 barn

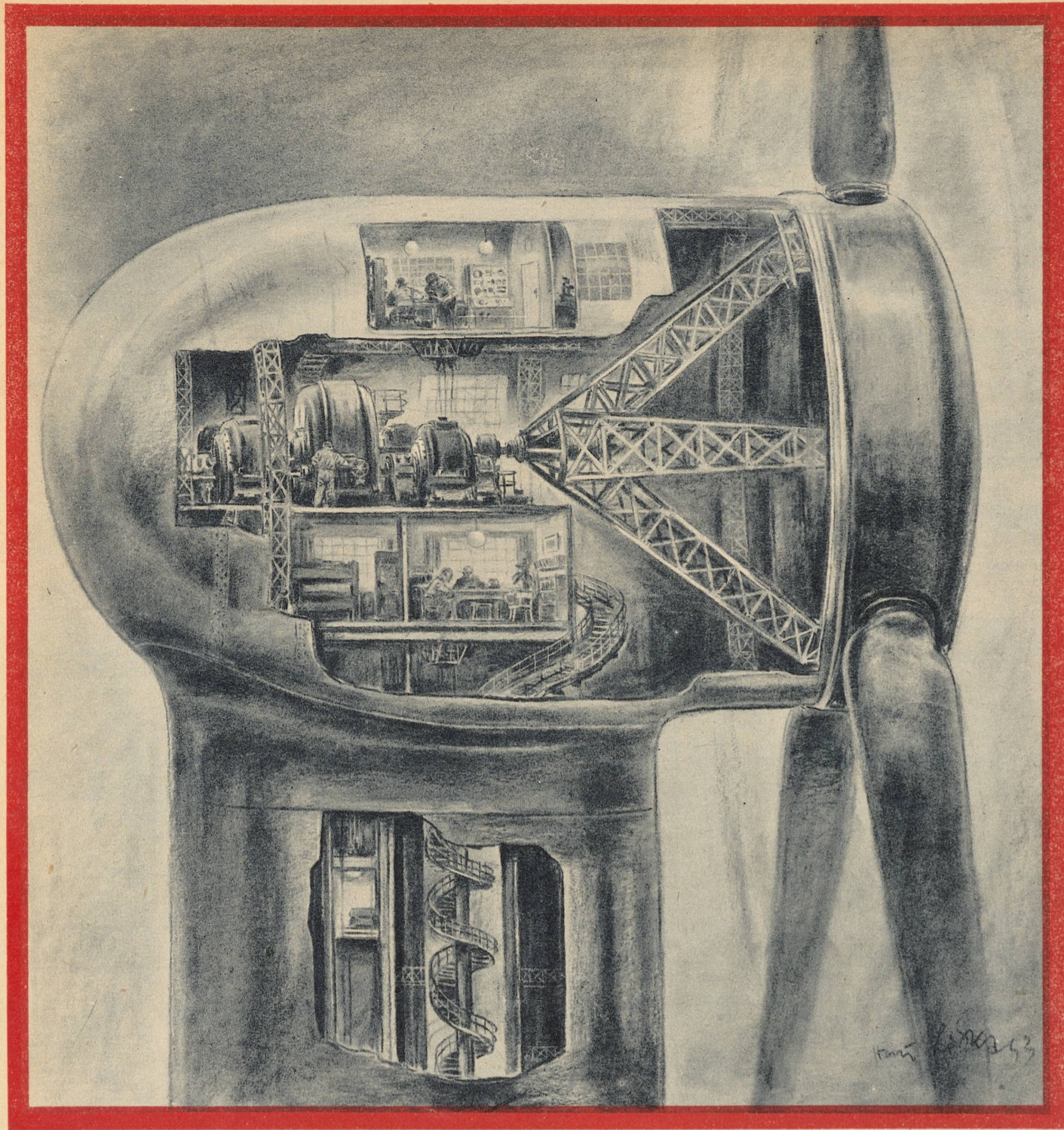
Hver dag kommer det ca to hundre barn til verden i verdensbyen Berlin. I de tusener av gater lyder daglig den første livslyd fra nye verdensborgere og unge mødres smertelige, men salige sinnsbevegelse.

Statistikken viser oss at de fleste barn kommer til verden i tiden fra de seine aftentimer til de tidlige morgentimer. Hvis de daglige fødsler, som foregår i Berlin, inntrådte med regelmessige mellomrom, vilde omtrent hvert syvende minutt livets klingende fanfare blande seg med verdensbyens symfoni. I lengre tid sto det på en plass i rikshovedstadens sentrum et under av et mekanisk kunstverk, „livsuret“, som virkelig ga fødselsrytmen til kjenne ved klokkeslag.

Hvert spebarnskrik, to hundre ganger i løpet av et døgn, setter i sving den moderne fødselshjelps og fødselsovervåkings eksakte maskineri, til alle tider på døgnet: den omhyggelige omsorg for det lille menneskebarnet og moren, som føder det. I klinikkene står læger og søstre ferdig. Vektene venter og likeledes de skinnende kar for det første badet. Erfarne kvinnehender hyller inn de bittesmå verdensborgere. Matt og lykkelig ser mødrene på dem. De kan være rolige: det blir ikke for sømt noe ved mottagelsen av den yngste generasjon. Sågar kleskortet er alt på pletten, og en sparekassebok fra byforvaltningen på tre mark.

Tidligere møtte en overalt i venteværelsene de nervøse fedre. Med sin stolthet, nervøsitet og hjelpeløse forlegenhet har de i alle tider spilt en litt tragikomisk rolle i fødselsdramaet. Men no i krigstid er de fleste feltgrå fedre ved fronten. Likeså uunnværlig som de var ved skapelsen, likeså meget hell hører det til at no også den gledelige begivenhet faller nettopp i en permisjonsuke. Men hvor de no enn er i det øyeblikket da den nye verdensborger for første gang blander sin lille stemme i firemillionerbyens symfoni, vet de at mor og barn er i god forvaring. Og i det nye livet svinger den evige fornyelse av folkets tilværelse videre.

En kraftstasjon — 250 meter over jorden! Bildet viser et tverrsnitt gjennom et av de kjempemessige vindkraftverk som artikkelen her handler om. På toppen av kraftverkets kjempetårn — som av og til er utsatt for en vind, der på jorden vilde få kraftige trær til å svaie — er det anbrakt en gondol med et veldig vingehjul. Gondolen er kjernen i anlegget, hvor vindens vilde kraft blir omvandlet til elektrisitet. Den er 45 meter lang og 20 meter høy. De tre etasjer omfatter maskinrom, et meteorologisk observatorium og oppholdsrom for kraftverk-personalet. Det trengs ikke mer enn 5—8 mann til betjening. Det trevingede svinghjul har en diameter av 135 meter. Det gjør 10 omdreininger i minuttet; vingespissene har da en omdreiningshastighet av 260 kilometer i timen. I gondolens indre blir hjulets omdreininger omsatt i hurtighet og overført på fire dynamo-maskiner. Den produserte elektriske energi blir gjennom tykke kabler gjennom tårnets indre ledet ned i en transformator som er tilsluttet strømmettet. En person- og en vareheis samt en vindeltrapp forbinde kraftstasjonen oppe i luften med jorden

VINDKRAFTENS UTNYTTELSE

Store vind-kraftanlegg — framtidens energikilder

Den moderne teknikk er en storeter som sluker all jordens kraftføde. Hittil har kull og vann vært menneskehetens viktigste energikilder. Hvordan man på den mest moderne måte kan utnytte den kjempemessige, nesten helt ubrukte vindens energi, framgår av artikkelen her

hver ti-års periode. Og dette er bare begynnelsen til en utvikling som åpner storartede perspektiver.

I kommende årtier vil man også kunne oppvarme storbyene ved hjelp av elektrisk fjernoppvarming. Gjennom deres vidstrakte arbeidssentre vil det på kryss og tvers gå over- og underjordiske lyn- og hurtigtogslinjer, busser og sporveger, alle drevet med elektrisk kraft. Framfor alt vil industrien mangedoble sitt energibehov. Kjemien har allerede brutt de råstoffbesittende lands monopolstillinger. Det oppstår nye metallegeringer, nyttige for andre industrier som er uunnværlige for byggingen av store, verdenshavene betvingende fly og skip. „Ganske simple råstoffer“ blir til høyst verdifulle materier. Men det koster atter og atter energi. Man bruker for å smelte 1 tonn magnesium 18.000 kilowatt-timer, for å utvinne 1 tonn kvelstoff av luften 11.000 kilowatt-timer, for å framstille 1 tonn syntetisk bensin 5000 kilowatt-timer og for 1 tonn buna sågar 40.000 kilowatt-timer.

Den „lille“ husholdning med kjempehungeren

Den nest største energikonsument etter industrien var hittil de private husholdninger. I forhold til totalsummen synes de enkelte husholdningers forbruk latterlig liten, men de summerer seg dog sammen til et betraktelig tall. I 1935 andro elektrisitetsforbruket i Tyskland til ca 500 kilowatt-timer pr. hode i året. Siden er det betraktelig steget. Ett eksempel av mange: I løpet av de 12 år fra 1926 til 1938 er antallet av elektriske ovner blitt 144 ganger større! På samme måte steg også antallet av elektriske husholdningsapparater. Og i nær framtid vil husholdningene nok bli ytterligere elektrifisert og utvikle en kjempemessig strømhunger. Når man så regner med de elektriske maskiner som fins i småindustrien, i håndverket og jordbruket, så forstår man omfanget av den oppgave som den energetiske teknikk står overfor.

Europa er rikt utstyrt fra naturens side. Men det er også tett befolket, for en fjerdepart av menneskeheten bor i dette område. Derfor var det viktig å utnytte denne rikdom på den riktige måten. Og det var bare mulig ved intensiv utnyttelse. Således leverte Europa før denne krig f. eks. en tredjepart av hele verdens hvetehest, halvparten av rughesten og to tredjeparter av potetavlingen. Herunder måtte industrien understøtte jordbruket: i sine kjemiske fabrikker produserte den 56 prosent av verdens kvelstoffgjødning. Når Europa hittil så fremragende har forstått å ågre med sitt pund, så vil det ved en nyordning av dets næringslivsrom etter denne krig oppnå en enno rikere produksjonshøst. Den europeiske energihusholdning må i stor utstrekning skaffe forutsetningen for denne utvikling.

Teknikkens ønskekvis

Hittil tilfredsstilte Europa den største del av sitt energibehov ved hjelp av kull, en ytterligere del ved hjelp av vannkraften. En større utnyttelse av de hvite kull er i gang, men den er begrenset. En større utnyttelse av de svarte kull blir av flere grunner frarådet av nasjonaløkonome. Riktig-

Man snakker om „vind og vær“ når stormen raser over land og hav og river trær opp med roten, og når den øket til orkan ødelegger hus, veger og bruer. Det er en kjempemessig kraft som står bak slike ødeleggelser. Teknikken betrakter disse naturfenomener med praktisk fornuft. Den sier som så: vind er luftbevegelse, bevegelse er energi, og denne energi må kunne forvandles til elektrisk strøm. For noen år siden har vitenskapsmennene en gang regnet ut at jordens teoretisk brukbare vindenergi må anslåes til minst 50 billioner kilowatt-timer i året. På grunnlag av dette regnestykke står en overfor det spørsmål hvordan en kan gjøre vindkraftens titaner til føyelige medhjelpere i energihusholdningen. En av gåtens løsninger er vindkraftanlegget.

Menneskehetens energibehov er uhyre stort og vokser stadig. For eksempel har de europeiske lands elektrisitetsforbruk fordoblet, ja tredoblet seg i

nok er de europeiske kullforekomster store nok til enno å tilfredsstille mange generasjoners behov. Dog må en ut fra få sentrer forsørge et stort næringslivsområde. Derav følger nødvendigvis en stadig stigende omfangsrik utvinning, et voksende krav til transportrom og menneskekraft. Dessuten berøver det store forbruk av kull til brensel kjemien et grunnstoff som den har større bruk for og som den kan utnytte bedre.

Den tekniske tenknings ønskevist har ført nasjonaløkonomen ut av dette dilemma og henvist ham til vindkraften.

Fra århundrer tilbake gis det vindmøller, i samme uforandrede gammeldagse form, undertiden utbygd til mindre anlegg med snever begrenset forbrukerkrets. Men utnyttelsen av vindkraften i større målestokk er enno teknisk utforsket område, som byr på mange muligheter for teknikeren. Det er forlokkende for ham på grunnlag av de praktiske erfaringer med de mindre bedrifter en gang å undersøke hva et stort anlegg av dette slag vilde kunne yte.

Forutsetningen for driften av et vindkraftverk er en jevn og sterk vind, slik som hersker i 150 meters høyde og mer. I høyder fra 200 til 300 meter kan en allerede regne med vindhastigheter på gjennomsnittlig 10 til 15 meter i sekundet.

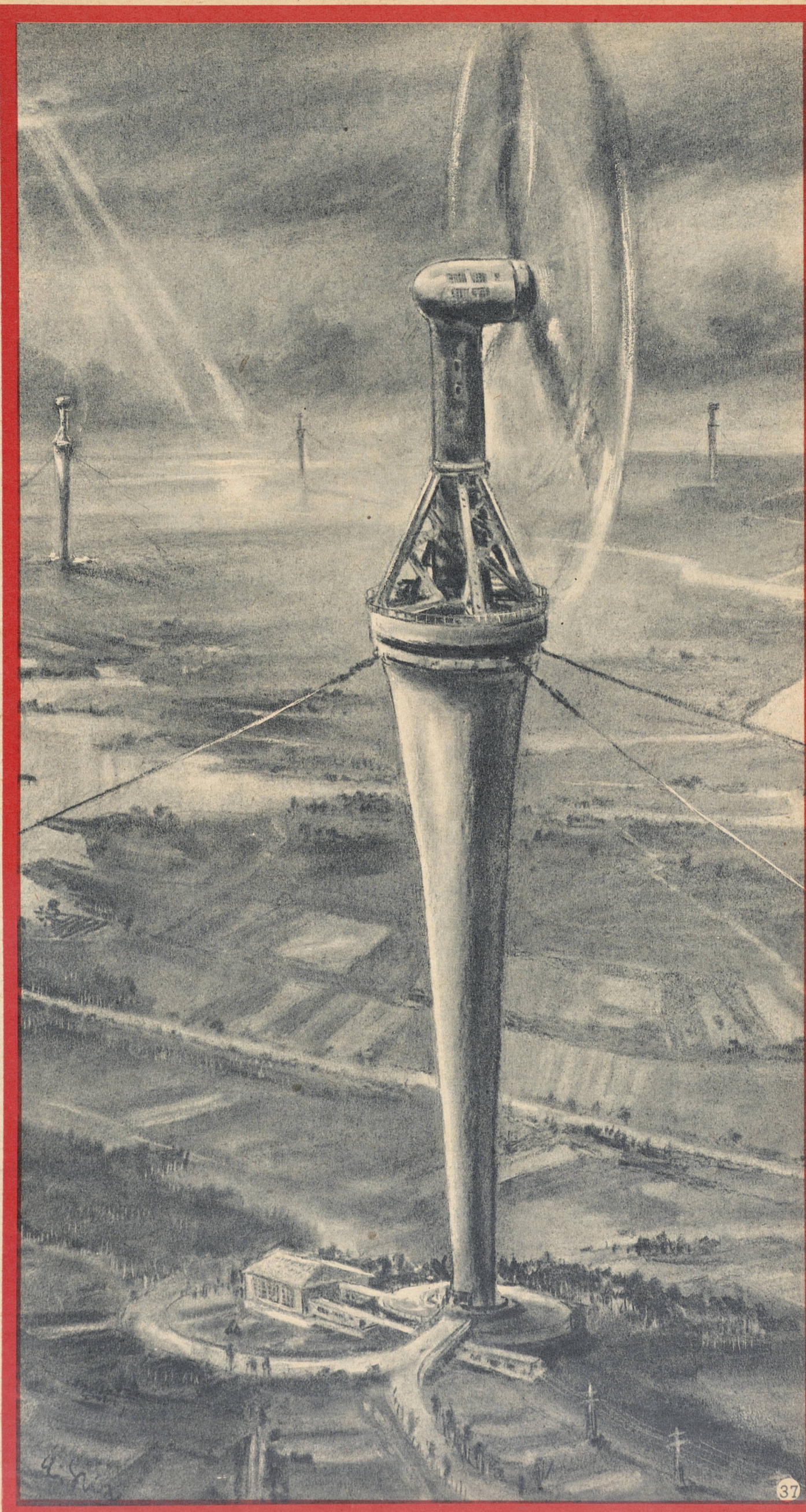
Et vindkraftverks rentabilitet vil komme til å ligge mellom et kullkraftverks og et vannkraftverks.

Kraftstasjonen ved Europas kyster

De for anlegg av vindkraftverk særlig egnede vindrike landskaper er den nordtyske lavslette, de land som ligger ved Østersjøens kyster, som Danmark, Sverige, Finland og de baltiske stater, videre Nordsjø-øyene, Nederland og Atlanterhavskysten i Belgia og Frankrike.

Et eneste slikt vindhjul som vi her gjengir et bilde av, leverer ca. 30 millioner kilowatt-timer i året. Denne energi formår å tilfredsstille en by på 30.000 innbyggers årlige forbruk. Den erstatter dermed 15 fulle godstog som befordrer 19.000 tonn kull. Fem vindkraftshjul vilde sammen kunne yte omtrent det samme som vannkraftverket Nore, som forsyner Oslo med strøm. Syv hjul vilde erstatte ca. 125.000 tonn kull, — det tilsvarer et godstog på en lengde av ca. 65 kilometer!

Vindkraftverket — en teknikkens gigant. Høyt som Eiffeltårnet reiser det kjempemessige tårn seg over det flate land. Forankret i jorden med mektige ståltrosser, kan det trosse selv orkanaktige vindstøt. Vindkraftverkets fundament dannes av et 165 meter høyt rundt tårn som er glatt forkledd og lagret i en svær jernbetongplate. Det har nedentil en diameter av 18 meter og utvider seg i kegleform til en plattform som bærer et tårn til. Dette tårn er 75 meter høyt og kan dreies på plattformen. Det har et dråpeformet tverrsnitt og er strømlinjeformet. Oppe på det dreibare tårn sitter — nøvaktig i lengdeaksens retning — gondolen, som på sin bakside, den som er i le av vinden, bærer svinghjulet. Da vinden alltid dreier det øvre tårn slik at dets spisse ende er i le av vinden, så reffer luftstrømmen stadig svinghjulet i en vinkel av 90 grader. Et eneste slikt vindhjul leverer 27 000 hestekrefter. Hvis man setter opp flere tårn sammen, så må det være en avstand av minst 2 kilometer mellom dem for at de ikke skal hindre hverandre med den luftvirvel som de forårsaker. Ved utregningen av ytelsen går en ut fra at vindkraftverket daglig er i drift gjennomsnittlig åtte til ni timer

Europeiske taffelrunder

Den filosofiske konge i Sanssouci satte stor pris på å se åndrike personer hos seg. Voltaire — som en kanskje også i Tyskland vilde ha oppkalt opplysningsepoken etter, hvis man ikke hadde kunnet gi den en ærestitel som den fredrisianske tidsalder — hørte til hans gjester og var hans partner i mangen en dramatisk dialog.

Filosofiens konge i Königsberg, Immanuel Kant, satte også stor pris på bord-samtalen, og taffelrunden i hans hus, som i flere decennier hadde hørt til en av hans uforanderlige vaner, utgjorde en betydelig del av hans liv. Hans gjester og partnere i samtalen var ved siden av filosofen Hamann og overborgermesteren Theodor Gottlieb v. Hippel for det meste verdenserfarne kjøpmenn og ansette borgere av byen.

Det attende århundre i hjertet av Europa, hvis puls dengang nettopp begynte å slå med full ungdomskraft, representeres i de to bilder, der framstiller de berømte taffelrunder, som opplysningens århundre: kongen med filosofen — filosofen med kjøpmannen. Sanssouci og Königsberg.

Det er åndens revolusjon, hvis skapende politiske krefter hadde sitt treffpunkt i Fredrik II.s Potsdam, hvor Europas skjebne ved opprettelsen av den nye stormakt Preussen fikk et forandret timeslag.

Men i Königsberg, hos den mann, om hvem Fichte sa at hans „kantske holdning var den egentlige tyske holdning“, lærte verden å tenke og filosofere på en ny måte. En forteller om Kant at han som gammel mann hadde latt spenne ut et tau fra sengen i det fullstendig mørke soveværelse til sin arbeidsplass i studerværelset. Det er et vakkert symbol på den filosofien, som fører fra natten til lyset. Med sine tre „kritikker“, (av den „rene fornuft“, den „praktiske fornuft“ og av „dømmekraften“) har Kant selv gitt menneskeheten ledebandet, der skulde føre dens drømmerike ånd, som fremdeles slumret i og ble holdt fangen av middelalderen, fram til arbeidsplassen ved uhørte og omveltende erkjennelser og til utvidet bevissthet.

Dengang eksisterte ikke idéen om Europa i den nuværende betydning. Men det vilde vel være tenkelig at filosofen i Königsberg ved sin taffelrunde kunde ha hevet sin klare stemme med det for ham særegne ettertrykk og ha erklært de lapidare setninger fra en av sine historisk-filosofiske studier: „For stater... kan det i henhold til fornuften ikke finnes noen annen måte hvorpå de vil kunne komme ut av den lovløse tilstand, som bare består av krig, enn at de på samme måte som enkelte mennesker oppgir sin ville, lovløse frihet, og bekvemmer seg til offentlige tvangslover og således danner en (riktignok stadig voksende) folkestat... Filosofenes maximer om betingelsene for en eventuell offentlig fred skulde tas med på råd av de stater, som er rustet til krig.“

Signal nr. 15. 4. årgang, 1. augustnummer 1943. Utkommer to ganger i måneden. Siefredaktor: Wilhelm Reetz, Stedfortreder: Hugo Møsslang. Forlag og trykning: Deutscher Verlag, Berlin SW 68, Kochstrasse 22-26. Alle rettigheter forbeholdes. Tutti i diritti riservati. Tous droits réservés. All rights reserved.

Et treffpunkt for europeisk politikk. En taffelrunde i Sanssouci: Fredrik den store og hans belletristiske krets i decenniet før Syvårskrigen, som så avgjørende skulde gi det europeiske statssystem dets nye form. Kongen (midt på bildet) i samtale med den franske filosof Voltaire, datidens berømteste forfatter. (Efter maleriet av A. v. Menzel, med tillatelse av forlaget F. Bruckmann K. G., München)

Et treffpunkt for europeisk ånd. En taffelrunde i Königsberg: Immanuel Kant, banebryteren for den nye tids filosofi, blant sine bordfeller (til venstre på bildet, med et manuskript i hånden). Like ved siden av ham sitter Königsberger-kjøpmennene Jacoby og Motherby, ved siden av sistnevnte (foroverbryyd) filosofen Hamann, „Nordens magus“, og overfor Kant byens overborgermester, v. Hippel. (Efter et maleri av E. Doerstling i Bybiblioteket i Königsberg)

Vakkert og velpleid hår

med **Dealle**

Birken-Haarwasser

Lohse
Uralt Lavendel
En ren
og feisk
duft

Uralt Lavendel

Lohse
Uralt Lavendel

Uralt Lavendel

Man kan heller ikke lenger framstille Lohse Uralt Lavendel uinnskrenket, men no som før får man det ekte og uforandret. Den som kan innrette seg litt, har det lenge, for det behøves jo bare et par dråper for et kvarters forfriskning. Og det skulde man gjøre! Man føler seg straks bedre, man arbeider også lettere i omgivelser som er fulle av frisk duft.

KHASANA

Dr. K

PERI
og
KHASANA

VERDENSKJENTE
MERKER FOR KOSMETIKK

fra
Dr. Horthaus

Forhandler:
MIDELFART & CO. A/S.
OSLO - Rosenkrantzgaten 3.

PERI
B O H N

Rosodont

Rosodont

Rosodont
BERGMANN'S TANDPASTE I FAST FORM

TYSK KVALITETSVARE
PAKKET I
TYSK VÆRKSTOF

A · H · A · BERGMANN, WALDHEIM (SA.)

AHAB

Signal

Pause
i en tysk
rustningsfabrikk